Ն՝ 976 — 1880 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 13 ԲԷՆԶՇԷՆԳԻՀ — ՏԷՕՐՏԻՆՃԻ ՕԼՆԷ

ԹԷՐԱԷՄԱՆԸ ԷՖԷԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ԲՕԼԻՍԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՀԱՄԻ ԵՎ ՄԻ ՊԱՀՊԱՆԱ ՏԸՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Մէճիտիյէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻՉԻՒՆ

Պիր սէնէլիք . . .	200 ղ.
Ալթը այլըգ . . .	100 »
Իւչ այլըգ . . .	55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻՉԻՒՆ

Բօյթա իւէ իրսալ օլունճաղալար իչիւն

Պիր սէնէլիք . . .	230 ղ.
Ալթը այլըգ . . .	120 »
Իւչ այլըգ . . .	60 »

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ	5 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . .	2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա. Շիրքէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիտ.

2 յէ 3ի ինճի սահիֆէյէրէ	6 ղ.
4 իւնճիւ սահիֆէյէ . .	4 »

Չիյատէ միւտտէթ իչիւն իլանաթա այրը բազարլըգ օլուր։

Մէվատտր նաֆիսայա տայիր պէնայէր մէճմանէն գապալ օլունճաղ վէ տէրճ օլունմայան էվրաղ, իատէ օլունմայճաղ։

Մէճիտիյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպասաը, Սթամպոլոս Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նումէրօ 8 տէ՝ տիր։ — Ղազէթանրն ումուրու իտարէ վէ թարիրիյէսինէ այիտ քեֆֆիյէի մէվատտ հազրնտա, Միւտիրի ղազէթա Տիզրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեֆֆիյէի մէքեթիպին տախի անրն ճամրնա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 13 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՀԱԼԸ ՀԱՁԸՐ

Տէրվիշ բաշանրն՝ Արնավուտլարն էլինտէ պուլունան պիր քէօրիւյիւ զապթ, վէ Արնավուտլարն մուհասէրէսի ալթընտա պուլունան պիր թապուր ասքերի թախլիս իթմիկի, վէ Յուլչինօյու տախի Թուխմագ իւզրէ պուլունը. ղը խապէր ալընմաղլա, չիմտիյէ գատար Յուլչինօյա կիրմիշ օլաճաղը թախման օլունուր։ Եօգսա միւշարիւէյհին Յուլչինօյա տախիլ օլուռլունա տայիր հէնուզ պիր խապէրը սահիհ ալընմամըշ ըրը։

Միւշարիւէյհ պէօյիւք պիր ղայրէթ կէօսթէրիպ, պու հարէքէթի խայը իլէրիյէ վարմագ տէմէք տիր։ Բիվայէթէ կէօրէ, Արնավուտլարա մուհարէպէեէ տախի կիրիշմիշ տիր։ Անճագ պունարա վուրմագ էմրի քէնտիլէրինէ վէրիմէմիշ օլուռլունան, պիր բիվայէթէ կէօրէ, մուհարէպէ ճիտտի սուրէթտէ օվմայրգ, Արնավուտլար միճէրրէտ ասքերի գօրգուլմագ իչիւն, հավայա պիր գաչ թիւֆէնք պօշալթմշլար, վէ ասքէրին մուգապէլէ իթմէտիկինի կէօրիւնճէ, ինչար տախի վուրմայրգ, ասքէրին իլէրիլէմէսինէ միւսաատ իթմիշլեր տիր։

Պու հավատիս Մաղուրա քէօրիւսիւ հագգընտա օլուգ, Յուլչինօյա կիրիտիկի իսէ իհթիմալ իւզէրինէ մէպնի պիր հավատիս տիր։ Հավա շիրքէթինին իսէ պու իչլերէ տաիր հիշ պիր խապէր վէրմէմէսի, վէ Բակուզա վէ սաիր օ թարաֆլարտան պու պապտէ հիչ պիր թէլեկրաֆնամէ կէլմէմէսի չայանը թաաճճիւգ տիր։

Հէր հալտէ, Տէրվիշ բաշա հալա Յուլչինօյա կիրմիշ իսէ տախ, քէնտիլէրինին վէրտիքլէրի խապէրէ կէօրէ, պու կիւն եարըն կիրմէսի մէմուլ տըր։ Անճագ միւշարիւէյհին Յուլչինօյա կիրմէսիյլէ, մէսելէեէ խիթամ պուլմուշ նեղարըգյա պագրլապիլէճէք մի տիր, իչթէ պուրասընը բէք մէմուլ իսէմէէօրըզ։

Իպթիտա Արնավուտլարն Տէրվիշ բաշանրն Յուլչինօյա կիրմէսինէ ըրիզա վէրմէյէրիյլէ, վաթանլարընը Գարատաղա վէրմէկէ բազը օլմալարը պէյնինտէ պէօյիւք պիր ֆագէ պուլունտուղունտան, Տէրվիշ բաշայա վէ մայէթինտէքի Օսմանլը ասքէրինէ մուգավէմէթ իթմէտիրքէրի իչիւն, Գարատաղ ասքէրինտէ տախի մուգավէմէթ իթմէեէճէքլէրինէ հիւքմ օլունմաղ։

Տէրվիշ բաշա Շգօտրատա եաբաբընը կիպի, Յուլչինօտա տախի Արնավուտլարը եա սէօզլէ գանտրըմադա, վէ եախօտ գուվվէթլէ իճպար իթմէյէ մէճպուր օլաճաղ տըր։ Հալ պու քի սէօզ թէէսիր իթմէտիյի հալտէ, գուվվէթ իսթիմալընն մուխթարարարը ելինէ պագը տըր։

Էլհասը, Տէրվիշ բաշանրն Յուլչինօյա կիրմէսիյլէ, պու մէսելէտէ պիր ատամ տահա իլէրիյէ կիտիլմիշ օլուրօրտա տա, մէսելէյէ խիթամ վէրիլմիշ օլմազ։ Տէրվիշ բաշա իլէ Արնավուտլար պէյնինտէքի հալ վէ մէվգի հէման էսքի սուրէթտէ օլուգ, պունլարրն պէյնինտէ մուվաֆագաթ վէ իթթիֆագ հասըլ օլմայընճա, մէսելէյէ թէսհիլ իտիլմիշ նազարըյլա պագըլմազ։

Սոնրա, Գարատաղա միւզաքերաթ պիւսպիւթիւն թաթիլ իտիլմիշ կիպի օլուգ, եէնիտէն միւզաքերաթա կիրիշիլինճէ, բրէնս նիքիթա հիւքիմէմէթինին բէք չօգ միշքիլաթ կէօսթէրէճէկինտէ շիւպհէ եօգ տըր։

Հաթթա, չիմտիտէն Գարատաղ հիւքիւմէթինին գապալը միշքիլ պագը թէքլիֆլեր տէ պուլունտուղը ըրվայէթ օլունուրօր։ Մէսելա, Յուլչինօնուն էհալիի իսլամիյէ թարգընտան պօշալտըլմասընը թալէպ իտուպ, օնտան սոնրա պուգասապայը զապթ իթմէյէ կէլէճէկինի պէյան իտէյօր իմիշ։ Մալիւմ տիր քի, Յուլչինօ էհալիսի հէման քեֆֆիյէէն Միւսլիմանօտուգլարընտան, տիմէք օլուրօր քի։ Բրէնս Նիքիթա հազրէթլերի պու գասապանրն պիւսպիւթիւն պօշ պըրագըլմասընը իսթէյօր իմիշ։

Վագաա Յուլչինօ էհալիսի գարատաղլըլարա եաշամագ իսթէմէտիքլէրինտէն մուախխարէն հիճրէթ իտէճէքլէրի շիւպհէսիզ իսէ տէ, էվէրինի վէ միւլք ու մալլէրինի սաթարագ հիճրէթ իտէճէքլէր տիր։ Շիմտի քէնտիլէրինէ, «Էվէրինիզի, թարլալարընը գարատաղլըլարա պրրագրպ գալգը կիտին» տիմէք միւմքիննի տիր։ պունու էւրօրա տախի գապալ իթմէզ զանն իտէրիզ։ Յուլչինօ էհալիսի իսէ պունա ըրզա վէրմէէ մէճպուր իտի իսէլէր պիրէ, էվէրինի եաղըպ տա էօյէ պըրագաճագլարընտա շիւպհէ եօգ տըր։ Օ հալտէ Գարատաղ պիր գասապա տէ, պիր խապէզար պիրը օլաճագ տըր։

Պունտան մատտա, Գարատաղ՝ Յուլչինօյը զապթ իթտիրտէն սոնրա տախի Արնավուտլարն քէնտիսինէ թաարուզ իթմէեէճէքլերինէ տահր տէվլէթ Օսմանիյէտէն թէէմինաթ իսթէեօր։ Տէվլէթին իսէ, պէօյէ թէէմինաթ վերէմէեէճէկի շիւպհէսիզ տիր։ Չինէքի, օ ճիհէթտէքի Արնավուտլար, զաթէն թէմամըյա ինզբաթ ալթընա ալընմամըշ օլուգ, տէվլէթին բիզաբը խիլաֆընտա հարաքէթլերի կէօրիւմէքտէ օլուղընտան, վէքեֆէվէթ՝ հալ ու վագթըն իգթիզասը իւզէրինէ, պունլարրն պու հալինէ գարշը միւսամէհա իթմէք մէճպուրիյէթինտէ պունլուղունտան, պունլարրն իլէրիտէքի հարէքէթլերինին մէսուլիյէթինի իւզէրինէ ալամաղ, վէ ալմամաղ իգթիզա իտէր։

Գարատաղընն պու կիպի թէքլիֆաթընտան անլարընն պու տրրքի, քէնտիսի՝ Պէրլին մուահէտէսինին գազանըրտրը եէրի վէ եախօտ օնա պէտէլ միւնասիպ պիր մէվգիի ալմագ թալէպինտէ մուսիրը իսէ տէ, Արնավուտլարա պօղուշմաղը տախի արզու իթմէեուպ, պունլարա խասիմ օվմանրն մուախխարէն աճըսընը կէօրէպիլէճէկինի անլամըշ օլունունտան, բէք իլէրիյէ վարմաղա վէ խուսուսիյլէ Արնավուտլարա մուհարէպէեէ կիրիշմէկէ ճէսարէթ իտէմէքտէ տիր։

Պինաէն ալէյհ, պիզ Տէրվիշ բաշանրն Յուլչինօյա տօղրու իլէրիլէմէսինի պէօյիւք պիր մուվաֆֆագիյէթ սատ իթմէքլէ պէրապէր, պունունլա մէսելէեէ խիթամ պուլմուշ, վէ եախօտ խիթամ թէգաբրրպ իթմիշ նազարը յա պագամամաղա մէճպուրըզ։ Գօրգարըզ քի պու մէսելէ տահա չօգ վագթի տէվամ իտուպ, տահա նիճէ սուրէթլէր տէյիշէճէք տիր։

* * *

Պալատէքի Հալը Հազրը պէնտիմիզ եաղըլըպ թէրթիպ օլունտրգտան սոնրա, պու կիւնքի կիւնլիք Հավատիսաթ սըրասընա գօնուլան վէ Տէրվիշ բաշա հազրէթլերինին Յուլչինօյա տախիլ օլուղունա տայիր օլան հավատիս ախզ իտիլմիշ օվմաղլա, մէգքիւր մէգալէմիզին զիյրինէ իշպու իխթարընը տէրճի լազըմ կէլմիշ տիր։

ԿԻՒՆԼԻՒԹ ՀԱՎԱՏԻՍ

Տիւնքի կիւն կէրէք Պապը Ալիյէ վէ կէրէք Ռուսիա վէ Ավսթրիա սէֆարէթլէրինին վարիա օլան ըէսմի թէլեկրաֆլարտան անլաշըլըրընա կէօրէ, Տէրվիշ բաշա հազրէթլերի Արնավուտլար իլէ պապը ճիւզի միճատէլաթտան սոնրա սալը ագշամը Յուլչինօյա կիրմիշ վէ տէրհալ Ամթիվարիտէ պուլունան Գարատաղ գօմանտանընա խապէր կէօնտէրիպ, Գէարի պէյ էֆէնտիյի գօնճա նամ մահալէ կէօնտէրտիյինի, վէ միրը մումանիէյհ իլէ մուգավէլէ իտղա իթմէք իւզրէ պիր մէմուր կէօնտէրմէսինի իչար իյլէմիշ տիր։

Մէգքիւր մուգավէլէյէ տայիր իգթիդա իտէն թալիմաթ՝ ճանիպը Պապը Ալիտէն սէրիան բաշալ միւշարիւէյհէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—=—

Ալէմանիա սէֆիրի Գօնթ Հացֆէլտ պիր իքի կիւնէ գատար Տէրսաատէթի թէրք իտէճէյի ճիհէթլէ, խալէֆի պուլունան Մ. տր Բատօվիցին միւրուտինէ տէկին մասսահաթկիւզարլըգ իտէճէք օլան Մ. տր Բատօլինքէյի կէչէն բազար իրթէսի կիւնիւ խարիճիեէ նազրը Ասիմ բաշա հազրէթլերինէ թագտիմ իթմիշ տիր։

—=—

Զաթը հազրէթը Շէհրիեարի եավերը հարպլարընտան գօմանտան Մ. Տրէյսէ պու տէֆա Ֆըլանա հիւքիւմէթի թարաֆրնտան գամագամլըգ ըրիթպէսինէ թէրֆի իտիրմիշ, վէ խապէր վերտիկիմիզ վէճհէյէ, տիւնքի կիւն Ֆըրանսայա միթվէճճհիհէն Սթամպօլտան հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—=—

Պու կիւնքի վաֆթտա աթիտէքի ֆրգրա կէօրիւմիւշ տիր։

«Ռուսիատան այրնան խապէրլէրէ կէօրէ, թազմինաթը հարպիյէ մատտէսինին պիր թէսվիյէ գարարը այթընա արնմամը լիւզումու վէ օլ պապտէ Պապը Ալիեէ պապը թէքլիֆաթ իճրասը նիեէթի Ռուսիա տէվլէթի ալիյէսինտէ տէվլէրան իյլէօր իմիշ։

«Պու խուսուս պիզանէն զիատէ էւրօրանրն տիւշունճէճէի պիր մատտէ օլուգ, Ռուսիա՝ թազմինաթ իչիւն թազեիգ իթտիյի հալտէ, սայիր տուլունումուզու թէսվիյէ չարէլէրինի Ռուսիա թազմինաթընը թէէտիյէ ուզուրունտա իսթիմալէ մէճպուր օլաճաղընդ տէրքեար, վէ տուլունը սայիրէնին Ռուսիա թազմինաթընա թէգատիւմ իթմէսի գարարընրն մուհաֆազասը էւրօրայա այիտ պիր մատտէ իտիկի աշիքեար տըր։»

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Զէթինեէտէ Օսմանը սէֆարէթի սըր քիթապէթինտէ պուլունան Միհրան էֆէնտի Գավաֆեան պու քէրրէ Ռօմա սէֆարէթը Ս. Նիյէսինտէ եինէ այնը մէմուրիյէթէ թային պուլրուլմուշ օլաճաղունտան, տիւնքի կիւն մահալը մէմուրիյէթինէ միթվէճճհիհէն Տէրսաատէթտէն ազիմէթ իյլէմիշ տիր։

Էֆէնտիի մումայիյհ՝ Ռօմա սէֆիրի Թուրհան պէյին Ռսմայա ազիմէթինէ գատար, մասլահաթ կիւզարլըգ խըտմէթինի իյֆա իյլէյէճէք տիր։

—Կէչէն կիւն Ս. Էլանիբտէն Տէրսաատէթէ կէօնտէրիլէն 15 գատար Եունան էշգէյասը տինքի կիւն Հալեպէ նէֆի իտիլմիշլեր տիր։

Պու սապահ տախի Տէրսաատէթէ պէշ ալթը Եունանը հայտուտարը կէթիրիլմիշ տիր։

—Վաբօր վէ կէմիլերին հումուլէսինի իխրաճ վէ եա թահմիլ իյլէմէք իւզրէ մէվգիի մերքէզիյէնին ինչասը իչիւն Միշէլ բաշա թարաֆընտան պիր բլան թերթիպ օլունմուշ վէ պունա լազըմ կէլէն էլաթ վէ էտէվաթ ճէլպ օլունճաղընտան, պին թօնէլաթօլուգ պիր կէմի իքի իչ կիւնտէ եիւքէնէպիլէճէք իմիշ։

—Տէրունի քէօբրիւ վաբօրլարընտա իսթիհսամ օլունան մէմուրլրին վէ խատէմ միթթէֆիգէն իտարէլէրինէ պիր արզուհալ վերիպ, այրգալարրնրն մէճիտիյէ 22 ղրշ. եէրինէ 20 ղրշ.տան վերիլմէսինի, վէ խաթթա օլանլար իչիւն մասչարընտան եիւզտէ իքի աը ղօնուլմամասընը թալէպ իյլէմիշլէր տիր։

—Գայսերիյէ միւթէպէրանընտան Զամպագճեան Գրիգոր աղանրն զէվճէսի Եւա գատընրն՝ չէհրը մէգքիւրտէ միւթէսարրըֆէ օլտուղու պիր պապ խանէսինի պազը տէսահլէ եէտը զապթընա կէչիրմիշ օլան, եինէ Գայսերիյէտէ մուգիմ մէզպուրէ գատընրն գալընզատէսի հաճի Ցարութիւն աղա Զամպագճեան իլէ վագը օլան տավասընտան տօլայը պիր գաչ սէնէտէն պէրու պապը ատալէթէ միւրաճաաթ իթմէք իւզրէ բահթախթա կէչիպ, տամատը Էմիրզէեան Սարգիս աղա խանէսինտէ միւսաֆիրլէթէն պուլունտուղը վէ պու տավա իլէ օգրայճագտա օլտուղու հալտէ, ֆէվգէլատէ մաղտուրիյէթ վէ քէտէրինտէն, նաչի չէնա մահտան պէրու էսրիֆիրաշ օլարագ, կէչէն հաֆթա չարշէնպիհ կիւնիւ մէրգում գատընրն վէֆաթ իթմիշ օլտուղու մանէթթէսսիֆ իչիտիլմիշ տիր։

—Խէ-դավէնդէր կազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Մաղնիաս նահիյէսինտէքի Գուչի տէրէսինին միւնասպ օլտուղու կէօրիւն այադը գաբանտրը ճիհէթլէ, սուլար միճրասընտան չրգարագ վէ պու սէպէպլէ Մաղնիաս կէօյիւ տախի տօլուպ թաչարագ պէշ գարիյէտ եիւզ օթուզ պին տէօնիւմ միւպրնի վէ մահսուլատ տրա. զի վէ մէրա վէ չայը սու ալթընտա գալմըշ տըր։

—Հարպիյէ նազրը Հիւսէյին Հիւսնի բաշա հազրէթլերի Ատանա վալիսի միւթէվէֆա Զիյա բաշանրն Պէշիքթաշտա Սէրէնճէ-Պէյ եօգուզունտա քրային գօնաղրնը միպայտա իթմիշ օլմաղլա, կէչէն կիւն մէզքիւր գօնաղա նազը մէքեան իթմիշ տիր։

—Ավսթրիա սէֆիրի Պարօն Գալիս պէրապէրինտէ պիր թագըմ միսաֆիրլէրի պուլունտուղու հալտէ էվվէլքի կիւն Տէրսաատէթտէ պէօյիւք ճամիլերի վէ թօրգաբու սէրայընն քէօշքլէրինի սէյր ու թէմաշա իյլէմէշ տիր։

—Տէրսաատէթ Ավսթրիա սէֆարէթինին պաշ քաթիպ վէ իքինճի միւսթէշարը Մ. դօնթ Մօնժէլաս էվվէլքի կիւն վիէննայա միւթէվէճճհիհէն Տէրսաատէթանէ հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—Իզմիրին Էֆէսէ կազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ, Այտընն վիլայէթի վալիսի Միտհաթ բաշա հազրէթլերի վիլայէթ ժանտարմա վէ բօլիսինին թանզիմաթը լայէհասընը թէրթիպ իլէ մէշղուլ օլուգ, ժանտարմա վէ բօլիս սընրքընա խրիսթիյանլար տախի տախիլ օլաճագ իմիշ։

—Էրզրումի վալիսի բաշա հազրէթլերինին գուրպան պայրամընը թորթուսմ նամ մահալտէ կէչիրէճէկի պունտան ագտէմ եաղըմըզ իսէ տէ, օլ թարաֆտան խապէր վէրիլմիյինէ կէօրէ, բաշալ միւշարիւէյհ հազրէթլերի պայրամտան էվվէլ էրզրումա ավտէթ իթմիշ, վէ պիր պանտօ մուզիգա իլէ զապթա հէյէթի վէ պիր խայլի մէմուրին թարաֆընտան իսթիգպալ օլունմուշ տըր։

—Պիր գաչ կիւնտէն պէրու Թրբամվայ արապալարընտան ֆէս չալընմագտա տըր։ Խըրսըզլար գարանլըգ պասթրզընտա պու սուի հարէքէթէ ճիւրաթ իթմէքտէ իմիշլեր, զիրա պու արապալարըն բէնչէրէլերի ալէյատէ աշզգ տըրլար։ Պիրիսի տըշարտան էյինի ուզատարագ, ֆէսի գաբըյօր. պուխուսուս՝ պիլիսասա տաղլար իչիւն մանճիպը թէէսսիֆ պիր մատտէ տիր։ Վակօնտա պուլունան էհալի՝ բէնչէրէլերի գաբամաղա մէճպուր օլմագտա իսէ տէ, արապա տօլու օլտուղու վագթի պու խուսուս միշթէրիլէրէ նէն եիւզտէ եիրմիսի Լուսաւորչական էրմէնի իսէ, սէքսէնի էրմէնի Գաթօլիքի իքէն, մուխպիրիմիզին թահգիգինէ կէօրէ, շէհրի մէզքիւր Գաթօլիքլերի թարաֆընտան վէրիլէն իսանէ անճագ իչ տէօրթ եիւզ ղրշ.տան իպարէթ իմիշ։ Պու խուսուս՝ բէք պէօյիւք թէէսսիւֆի մուճիպ պիր քէյֆիյէթ օլտուղու կիպի, Էնգարա էրմէնի Գաթօլիքլերինին էրմէնի նամընը համլ օլտուգլարը՝ հալտէ, էրմէնի գահթզէտէկեանը իչիւն թօբլանրլան իսանէեէ պու տէրէճէ ազ պիր մըգտարտա իչթիրաք իթմէլերի թայիպ օլունճաղ պիր հալ տըր։

Պու պապտէ մէրճիրինին նազարը տիդգաթընը ճէլպ իտէր, վէ Էնգարը Գաթօլիք միլլէթտաչարըմըզը իչպու գուսուր ու խաթասընը իքմալ ու թասհիհ իյլէմէլերիյլէ պէրապէր, մահալը սաբրէ էրմէնի Գաթօլիքլերինին տէ պէօյլէ պիր խաթա վէ առէմը համիյէթտէ պուլունմայաճագլարընը գավիէն մէմուլ էյլէրիզ։

—=—

Խասքէյ Բրօթէսթան գըզ մէքթէպինին միւտիրէսի՝ խաքիբան հազրէթը Շէհրիյարիյէ պիր արզուհալ թագտիմ իտէրէք, գաթ օլունան էթ վէ էքմէք թարինընը եէնիտէն վէրիլմէսինի իսթիրհամ իյլէմիշ օլտուղունու Թէրճանը Հէֆէնտանան նազլէն տիւնքի նիւսխէմիզտէ եազմըշ իսէ տէ, պունուն Բրօթէսթան մէքթէպի միւտիրէսի օվմայրգ, Խասքէյտէքի Որբանոցին միւտիրէսի մայրապետ Սրբուհի Գալֆեան օլտուղունու մուախխարէն թահգիգ իթմիշիզ տիր։

—=—

Պու տէֆա Մրսրրտան ավտէթ իթմիշ օլան Արժ. Տ. Սահակ Հայրճուման կիւնիւ վարչական խորհուրդա միւրաճաաթ իտէրէք, Մրսրը ահվալը միլլէթսէզլինին եիւզ իւսթիւ գալմըշ օլտուղունու պէյան իթմիշ, վէ Մեսրովպ եպիսկոպոս հագգընտա պիր չօգ մալիւմաթ վերմիշ տիր։

Վարչական խորհուրդ՝ Մրսրրն ահվալը միւշէվվէշէի միլլէթսէզլինէ պիր թէտպիր տիւշունմէք իւզրէ, էհէմմիյէթ վերէրէք պու մէսէլէյի տէրհալ թէսվիյէ օլունճաղ մէսաիլ սըրասընա կէչիրմիշ տիր։

—=—

Տիւնքի Փոռշը պէեռնընա կէօրէ, Պրուսատա էրմէնի մահալլէսինէ բէք եաղըն օլան պիր մահալտէ մուհաճիրին խաքան իթտիրիմէսինտէն օլայը, վալի իլէ առաջնորդ միյանընտա պու կիւնլէրտէ չէտիտ պիր միւքեալէմէ վուգու պուլմուշ, վէ վալիի միւշարիւէյհ հազրէթլերի՝ մումայէյհ առաջնորդ իլէ էրմէնիլէր ալէյհինտէ Պապը Ալիյէ իթհամը վախիմէտէ պուլունմուշ օլտուղունտան, Ազաջնորդ տախի՝ պիճիւմէ միլլէթ մէճլիսլերի իլէ պէրապէր Պապը Ալիյէ վէ բաթրիարքանէեէ պիր չիքեայէթնամէ եազմըշ, վէ մէսելէնին պիճիւմէ ֆիւրուսաթընը եէկեան եէկեան իչար իյլէմիշ տիր։

—=—

Էրզրումտան եաղըլըզընա կէօրէ, մահալը մէզքիւր Հռիփսիմեանց նամ գըզլար մէքթէպի՝ երքէք չակիրտան իչիւն Նախակրթարան վէ Ռուսուհարանա թահվիլ իթմէեէ գարար վերիլմիշ օլտուղունտան, չակիրտան մէքթէպը մէզքիւրէ նազլ օլունմըշ տըր։

—=—

Մէրհում Գաբրիէլ Այվազովսքի Սրբազանրն եէրինէ անսաբլ Սթամպոլը Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոս Ս. Էջմիածինտէքի Գէորգեան ճէմարանա միւտիրի ումումի թային օլունմուշ տըր։

Մէզքիւր մէքթէպին տախիլի չակիրտանընրն մըգտարը պու սէնէ 130 ա պալիզ օլտուղու կիպի, մուալիմէրին ատէտի տէ օն իքիտէն իպարէթ տիր։

Ամբողջ հոդվածը՝ հետևյալ սյունակներում։

ԹԷԼԵԿՐԱՖ

(Պ-ոստ-ոգտ Կեռ Բեռլեռ-ֆլոր)

Նիու-Եօրք 24 Նոյ.

Միւճթէմէտի Ամէրիգա էյալաթընտա պիրտէն պիրէ վէ ումումէն սուլար պուզ պաղլամըշ տըր։ 800 տէն զիյատէ վաբօր գանալարտա թուռթումշլար տըր։

Բակուզա 24 Նոյ.

Տիւնքի կիւն Տէրվիշ բաշա 5 թապուր ասքէր իլէ Յուլչինօյը իշղալ իթմիշ տիր։

Բաշալ միւշարիւէյհ՝ Ամթիվարինին Գարատաղ գօմանտանընը՝ Պէտրի պէյ իլէ միւզաքէրէ իթմէք վէ Յուլչինօ մէսէլէսինէ տայիր օլան մուգավէլէնամէյի իմզալամաղ իչիւն տէրագաղ քիւյլայա տավէթ իյլէմիշ տիր։

Բօմա 24 Նոյ.

Պիր իթալիան վաբօրու Մրեցիա գուրպինտէ Ռէլ ժէնէ Նամ Ֆրանսզ վաբօրունու պաթրըմըշ տըր։ 250 քիշի պողուլմուշլար տըր։

Ամթինա 24 Նոյեմ.

Ալէմանիա սէֆիրի Մ. տր Բատօվից պու կիւն գրալ վէ Մ.Գումունտուրօս իլէ ուզուն միւտտէթ միւլագաթ իյլէմիշ տիր։

Թէէմինէն խապէր վերիտիյինէ կէօրէ, սէֆիրի միւշարիւէյհ պէեանը բէյ խէրէք, Եունանիսթանը՝ հուտուտ մէսելէսինին հալլ ու թէսվիյէսինի թահիր իթմէմէսի իճապ իթտիկինի սէօյլէմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Միլլի Մերքէզ Իանէ գօմիսիօնը ախիրէն հէր թարաֆա կէօնտէրտիյի կիպ, Էնգարայա տախի Էրմէնիսթան գահթզէտէկեանը իչիւն իանէ թօբլանմագ իւզրէ պիր թահրիրաթը ումումիյէ իրսալ իթմիշ օլտուղունտան, չէհրը մէզքիւր մուխպիրիմիզին ալաղրմըզ մալիմաթա կէօրէ, մէզքիւր թահրիրաթ Էնգարաեա վիրուտ իտինճէ, պիր իանէ գօմիսիօնը թէչքիլ օլունուպ, ֆագաթ էհալտէն իանէ թօբլանընճայա գատար պիթթապ վագթ կէչէճէկի ճիհէթլէ, մուախխարէն թօբլանան ագչէտէն ալըգօյմագ իւզրէ մէզքիւր գօմիսիօն կէրէք քէնտի վէ կէրէք միւթէպէրանը պէլտէ միյանընտա խթիդրազ մագմընտա տէրհալ եիւզ լիրա ճէմ իտուպ, Միլլի Մերքէզ Իանէ գօմիսիօնընա իրսալ իթմիշ վէ սօնղրա իանէ ճէմինէ թէչեպլուս իտէրէք, թօբլատրը եիւզ եէթմիշ լիրատան եիւզ լիրայը պիրթէնգիլ պագը գալան եէթմիշ լիրասընը եինէ Մերքէզ Իանէ գօմիսիօնընա կէօնտէրմիշ, վէ պու սուրէթլէ գահթզէտէկեան իանէսի իչիւն վուգու պուլան սօն տավէթտէ Էնգարատան 170 լիրա վիւրուտ իթմիշ տիր։

Անճագ, մալիւմ օլտուղու վէճհ իլէ, Էնգարատա Էրմէնի միլլէթինէն եիւզտէ եէրմիսի Լուսաւորչական էրմէնի իսէ, սէքսէնի էրմէնի Գաթօլիքի իքէն, մուխպիրիմիզին թահգիգինէ կէօրէ, շէհրի մէզքիւր Գաթօլիքլերի թարաֆընտան վէրիլէն իանէ անճագ իչ տէօրթ եիւզ ղրշ.տան իպարէթ իմիշ։ Պու խուսուս՝ բէք պէօյիւք թէէսսիւֆի մուճիպ պիր քէյֆիյէթ օլտուղու կիպի, Էնգարա էրմէնի Գաթօլիքլերինին էրմէնի նամընը համլ օլտուգլարը՝ հալտէ, էրմէնի գահթզէտէկեանը իչիւն թօբլանրլան իսանէեէ պու տէրէճէ ազ պիր մըգտարտա իչթիրաք իթմէլերի թայիպ օլունճաղ պիր հալ տըր։

Պու պապտէ մէրճիրինին նազարը տիդգաթընը ճէլպ իտէր, վէ Էնգարը Գաթօլիք միլլէթտաչարըմըզը իչպու գուսուր ու խաթասընը իքմալ ու թասհիհ իյլէմէլերիյլէ պէրապէր, մահալը սաբրէ էրմէնի Գաթօլիքլերինին տէ պէօյլէ պիր խաթա վէ առէմը համիյէթտէ պուլունմայաճագլարընը գավիէն մէմուլ էյլէրիզ։

—=—

Խասքէյ Բրօթէսթան գըզ մէքթէպինին միւտիրէսի՝ խաքիբան հազրէթը Շէհրիյարիյէ պիր արզուհալ թագտիմ իտէրէք, գաթ օլունան էթ վէ էքմէք թարինընը եէնիտէն վէրիլմէսինի իսթիրհամ իյլէմիշ օլտուղունու Թէրճանը Հէֆէնտանան նազլէն տիւնքի նիւսխէմիզտէ եազմըշ իսէ տէ, պունուն Բրօթէսթան մէքթէպի միւտիրէսի օվմայրգ, Խասքէյտէքի Որբանոցին միւտիրէսի մայրապետ Սրբուհի Գալֆեան օլտուղունու մուախխարէն թահգիգ իթմիշիզ տիր։

—=—

Պու տէֆա Մրսրրտան ավտէթ իթմիշ օլան Արժ. Տ. Սահակ Հայրճուման կիւնիւ վարչական խորհուրդա միւրաճաաթ իտէրէք, Մրսրը ահվալը միլլէթսէզլինին եիւզ իւսթիւ գալմըշ օլտուղունու պէյան իթմիշ, վէ Մեսրովպ եպիսկոպոս հագգընտա պիր չօգ մալիւմաթ վերմիշ տիր։

Վարչական խորհուրդ՝ Մրսրրն ահվալը միւշէվվէշէի միլլէթսէզլինէ պիր թէտպիր տիւշունմէք իւզրէ, էհէմմիյէթ վերէրէք պու մէսելէյի տէրհալ թէսվիյէ օլունճաղ մէսաիլ սըրասընա կէչիրմիշ տիր։

—=—

Տիւնքի Փոռշը պէեռնընա կէօրէ, Պրուսատա էրմէնի մահալլէսինէ բէք եաղըն օլան պիր մահալտէ մուհաճիրին խաքան իթտիրիմէսինտէն օլայը, վալի իլէ առաջնորդ միյանընտա պու կիւնլէրտէ չէտիտ պիր միւքեալէմէ վուգու պուլմուշ, վէ վալիի միւշարիւէյհ հազրէթլերի՝ մումայէյհ առաջնորդ իլէ էրմէնիլէր ալէյհինտէ Պապը Ալիյէ իթհամը վախիմէտէ պուլունմուշ օլտուղունտան, Ազաջնորդ տախի՝ պիճիւմէ միլլէթ մէճլիսլերի իլէ պէրապէր Պապը Ալիյէ վէ բաթրիարքանէեէ պիր չիքեայէթնամէ եազմըշ, վէ մէսելէնին պիճիւմէ ֆիւրուսաթընը եէկեան եէկեան իչար իյլէմիշ տիր։

—=—

Էրզրումտան եաղըլըզընա կէօրէ, մահալը մէզքիւր Հռիփսիմեանց նամ գըզլար մէքթէպի՝ երքէք չակիրտան իչիւն Նախակրթարան վէ Ռուսուհարանա թահվիլ իթմէեէ գարար վերիլմիշ օլտուղունտան, չակիրտան մէքթէպը մէզքիւրէ նազլ օլունմըշ տըր։

—=—

Մէրհում Գաբրիէլ Այվազովսքի Սրբազանրն եէրինէ անսաբլ Սթամպոլը Գեր. Անդրէաս Արքեպիսկոպոս Ս. Էջմիածինտէքի Գէորգեան ճէմարանա միւտիրի ումումի թային օլունմուշ տըր։

Մէզքիւր մէքթէպին տախիլի չակիրտանընրն մըգտարը պու սէնէ 130 ա պալիզ օլտուղու կիպի, մուալիմէրին ատէտի տէ օն իքիտէն իպարէթ տիր։

ՏՈՒԼԶԻՆՕ

Թրքական կաղէթասներն ցերասատէթ մուխպիրի, նոյեմ. 12 Թարիխի թէլէկրաֆքնատ. սիր չէյլէր իլէ պէրապէր. Տուլզինոնուն հէնուզ թէրք օլունմամասը իհթիմալնատան պահս իտէրէք, տէր քի ֆիլ հագիգա Տուլզինոնուն թէրքինէ մուխալէֆէթ իթմէք իկի միւնասիպ կէօրէնլէր հալէ պուլունմագտա տրը. Շեյլէ քի, պաղը էհլը Իսլամ տէր միհչ քի, «Էկէր տուէք մուազամա թարաֆքնատան թէտապիրի իճապարիյէ իսթիմալը մուխաթարասը մէվճուտ օլսա իտի, Շեյխ-իւլ-Իսլամ հազրէթլէրի պի հագգէն գարար վէրէպիլիր իտի քի, տէվլէթ պու մէմլէքէթ Իսլամլըէնին պիր գըսմընը էճանիպէ թէրք էյլէսին. ֆագաթ օ մուխաթարա արթըգ մէվճուտ տէյիլ տիր, չունքի չիմտի Էվրոբա իթթիֆագը քեամլէն ֆէսխ օլունմուշ տրը, վէ տէվլէթլէրտէն հիչ պիրիսի քէնտի պաշընա Գարատաղլըարա մուավէնէթ իթմէք ազմինատ տէեիլ տիր.» Տուլզինոնուն պու կիւն եարըն հէր հալտէ Գարատաղլըարա թէսիմ օլունճաղը ճիհէթլէ Թրքական մուխպիրինին պու ֆիքրասընտա արթըգ էհմմիյէթ եօգ տրը.

Մուխպիրի միւմիլէյհին պու թէլէկրաֆքընը տիկէր պիր գըսմընտա տախի չու ֆիքրա կէօրիւլմիւշ տիր.

«Էն պէյիւք թէհլիքէ չիմտի Եունան հուտուտու իւզէրինտէ տիր տէնիյօր. չունքի Եունան հիւքիմէթի Էվրոբանընը նասիհաթընը ըէտտ իտէպիլիր, վէ Պէրլին գոնֆէրանսընընը Թավսիյէ իթտիյի հուտուտու գուվվէի ասքէրիյէ իլէ էլէ կէթիրմէէ գալգըշապիլիր. Շու իհթիմալա գարշը, թէտարիքէաթը հարպիյէ ազիմ խահիշլէ իլէրի կէօթիւրիւլիյյօր. Եունանլար թէսալիա վէ Եպիրոս գըթալարընա գըշ մէվսիմինատ սուրէթ մունթազամէտ եիւրիյիշ իտէմէզլեր տէյլ իթիֆատ օլունույօր. ֆագաթ հուտուտտան էօթէէ (Օսմանլը թարաֆընա) քիւլլիյէթլի մըգտարտա ասը չէթէլերի կէօնտէրիլմէսինտէն գօրգուլույօր. իմտի, պաղը նուֆուզու զէվթ օ իթթիֆատտա տըրլար քի, էկէր Եունանիսթան պէօյլէ պիր նիզամսըզ մուհարէպէէ թէչէպպիւս իտէր իսէ, Պաղը Ալի տէրհալ ըէսմէն իլանը հարպ իտուպ, Եունանիսթանը թէտարիքէաթը հարպիյէսի բէք ճէսիմ պիր սուրէթ քէպ իթմէսինտէն ազատմ, Եունանլարը աղըր պիր մաղլուպիյէթէ տիւշար իթմէլի տիր. Պու բօլիթիֆանը մէվզիի իճրայա վազընա խայլըճա մանի օլան պիր մատտէ հէման միւզայէգաի մալիյէ տիր.»

ՃԻԶՎԻԹԼԷՐ

«Փարիզ 14 Նոյ.

«Ճիզվիթլէր 1759 սէնէսինտէ թարտ իտիլմիշ օլսուգ, արը ֆօրթուգալ մէմալիքինէ եէնիտէն կիրմէք իսթէմիշ օլսուգլարընտան, Բօրթուքէզ հիւքիմէթի կէրէք վիլայաթ վէ կէրէք միւսթէմլիքաթ վալիլէրինէ թահրիրաթ կէօնտէրէրէք, քեաֆֆէի թարիգաթը ըուհանիյէնին լաղվինի հավի օլան 1834 գարարնամէլէրինին ահքեամընը գաթիէն իճրա իթմէքլիկէ տըգգաթ իթմէլէրինի էմր իթմիշտիր. (Թոյդ.)

ՀԻՆՏԻՍԹԱՆ

«Վահոր 15 Նոյ. (Հինտիսթան)

«Հինտիսթան վալիսի լորտ Ռիբոն, միւզէյյէն ֆիլէրէ բաքիպէն էրքեան ու էթպաասըյլա Լահոր չէհրինէ տուխուլտէն վէ Ինկիլիզէր վէ եէրլի Հինտ իւմէրասը թարաֆընտան մութանթան սուրէթտէ գապուլ օլունտուգտան սոնրա, Բէնճապ գըթասընընն քեաֆֆէի Հինտ ըուէսա վէ իւմէրասընտան միւրէթթէպ պիր պէյիւք Տիւրպար մէճլիսի ագտ իտէրէք, ուզուն պիր նութգ իրատ իթտի, վէ միւթէվէֆա լորտ Լորէնսին մէսլէքինէ սիլիք իճմէճյինի իշար իթտիքտէն սոնրա, Հինտ հիւքիւմէթինին վէ ըուէսա վէ իւմէրայի Հինտիէնին քէնտի նազարը տըգգաթլարընը արթըգ թէրագգյաթը տախիլիյէյ հասը իթմէլէրինին լիւզումունատան պահս իթտի.

«Պէյլէ պիր ճէսիմ Տիւրպար, 1864 տէ լորտ Լորէնսին ագտ իթտիյի Տիւրպարատան պէրի միսլի կէօրիւլմէմիշ իտի. (Տեսէ Նեաղ.)

ԵՈՒՆԱՆ ԳՈՒՎՎԷԻ ՀԱՐՊԻՃԷՍԻ

Մէլէրէ Վօէնալտ նամ Ալէմանիա ասքէրի կազէթասը՝ Եունանիսթանըն գուվվէի ասքէրիյէսինին պէրվէճհը աթի մըգտարտան իպարէթ օլսուգտանու մալիւմաթը մէվսուգէյէ իսթինատէն պէյան իտէյօր.

«Եունան օրտուսունընը թէնսիգաթ լայէհալարը շու սոն սէնէլէր զարֆընտա միւթէատտիտ օլտուղու գատար միւսթէլիֆ օլուպ, ֆագաթ պունլար հէյէթը վիւքէլանընը թէկէատիւլի վէ չիմտի տախի ասաքիրին թահթը սիլահա ալընմասը միւնասէպէթիյլէ հիչ պիր զէման գարարկիր օլամմըշ տրը.

«Ասաքիր՝ թահթը սիլահա ալընմազտան մուգատտէմ, Եունան օրտուսունընը հալը հազրըտաքի մըգտարը 212 զապիթ վէ 612 քիւչիւք զապիթ վէ 160 մուզիգա նէֆէրինտէն վէ 2860 նէֆէր ասքերտէն միւրէքքէպ օլարագ, օն թապուր բիտատ վէ 221 զապիթ վէ 640 քիւչիւք զապիթ վէ 143 մուզիգա նէֆէրինտէն վէ 2,800 նէֆէրտէն միւրէքքէպ օն պիր թապուր բիտատէն իպարէթ օլուպ, ժանտարմա սընֆընտա տախի 85 զապիթ վէ 273 քիւչիւք զապիթ վէ 1792 նէֆէր պուլունմագտա իտի. Սիւվարի՝ պէշ պէօլիւք ասաքիրտէն միւրէքքէպ օլուպ, իսթիհքեամ ասաքիրի հէր պիրի իքի պէօլիւք իւզէրինէ, իքի թապուրտան վէ թօք էտէվթը օն իքի պաթարիատան վէ իքի պաթարիա տա պարկիրսիզ թօքտան իպարէթ տիր.»

«Շիմտի հէր պիր պինէր քիչինտէն միւրէքքէպ օլարագ, էէնինտէն օն տօգուզ բէյատ, վէ սէքիզ ավճը թապուրու թէչքիլ օլունտուղու կիպի, տիկէր օն բիեատ թապուրը տահա թէչքիլ օլունմագ իւզրէ օլուպ, ֆագաթ տիկէր թապուրլար թէչքիլ օլունմագտան մուգատտէմ էվվէլքի թապուրլար պինէ իպլաղ օլունմատրգաճ, էէնիտէն թապուրլար թէչքիլ օլունմաճաճագ տրը. Շիմտիեէ գատար եալընըզ դուրա նէֆէրթթը թահթը սիլահա տավէթ օլունմուշ տրը. Բէյիֆ նէֆէրթթը հէնուզ սիլահ ալթընա ալընմատրգաղրը կիպի, էն սոնրա ալընճաճագլար տրը. Օրտունուն պու սուրէթլէ թէէխիրը թէնսիգի՝ քէնտիսինի խրտվէթը մուէսսիրէ էյֆասընտան մէն իթմէքտէ տիր.

«Սիլահլար կիւզել տիր. Բիյատ իլէ իսթիհքեամ ասաքիրինտէ կրաս թիւֆէնկի վէ սիւվարի իլէ թօքճու ասաքիրինտէ տախի կըրաս գարապինասը վար տրը.

«Մուհարէպէ վուգուի թագտիրինտէ, Եունանիսթան պիր չօգ կէօնիլլիւ չըգարապիլիր. Շու սոն սէնէլէր զարֆընտա Մուհիպպը վէթան գօմիթէսի Թարաֆընտան վուգու պուլան միւպաեէաթ սաեէսինտէ, Եունանիսթանտա օրտուգճա էսլիհա մէվճուտ տրը.

«Խըստմաթը տախիլիյէ իշլուն խասսա ասաքիրի քեաֆի տիր.

«Շիմտի թօքճու սընըֆընտա սէքիզ պաթարիա տաղ վէ իքի պաթարիա սահրա թօքու իլէ իքի պաթարիա աղըր թօք վար տրը. Թօքլար Գրուբ ֆապրիգասը մամուլաթընտան օլուպ 5 վէ 7 վէ 8 սանթիմէթրօ չաբընտա տրը.

«Միւվարի իքի ալայ վէ իսթիհքեամ ասքէրի իքի թապուրտան իպարէթ տիր.

«Բիյատ ասաքիրինին իւնիֆորմալարը Ֆրանսատան իշթիրա օլունմուշ տրը. Ավճըլար տաղ էհալիսինտէն օլուպ, արգալարընտա ֆիսթան վէ պաշլարընտա ֆէս վար տրը.

«Օրտունուն չիմտիքի մէվճուտը օթուզ իքի պին քիշի տիր. Հէնուզ թալիմ կէօրմիւշ օլան ըէտիֆ նէֆէրլարթը թահթը սիլահ ալընը իսէ, Եունան օրտուսու գըրգ վէ եախօտ էլլի պին քիշիյէ պալիղ օլաճագ տրը.»

ԳՕՆԹ ՀԱՑՖԷԼՏԻՆ ԹԷՊՏԻԼԻ ՄԷՄՈՒՐԻՑԷԹԻ

Ժուրնալտը օն Բէրլէրսդորֆ կազէթասը բրէնս Պիզմարգըն Շարգ բօլիթիգասընա տաիր նէյր իթթիսի պիր մէգալտէ չէօյլէ պիր ֆըգրա նէյր իյլէմիշ տիր.

Բրէնս Պիզմարգ Պալգան չէպիհճեզրէսինտէ Ալէմանիա վէ Ավսթրիա Թիճարէթի իչուն պիր բազարը բէվճճ պուլմագ վէ Սէլանիյէ գատար Ալէմանիա Թիճարէթինի Թէվի իյլէմէք իւզրէ, Տէրսատէթ Ալէմանիա սէֆիրի գօնի Հացֆէլտին ումուրը Շարգիյէյ մալիւմաթընտան տօլայը Ալէմանիա խարիճիյէ նէզարէթի վէքեալէթինէ թային օլունմասընը թավսիյէ իթմիշ իսէ տէ, սէրայը իմբէրաթօրիտէ պուլունան ինկիլթէրրա թարաֆտարլարը պու խուսուստա մուխալէֆէթ իթմիշլէր տիր. Բրէնս Պիզմարգ իսէ Նիհայէթ արզուսունը գապուլ իթտիրմէյէ մուվաֆֆագ օլմուշ տրը.

Կէյշէնտ բրէնս Պիզմարգն իսթիֆա շայիասը պու վագատտան միւնպասիպ օլմուշ տրը. զիրա իմբէրաթօր գօնթ Հացֆէլտի մէմուրիյէթը մէզքուրէյէ թաեէին իյլէմէտիյի հալտէ, միւշարիւէյհ իսթիֆա ազմինատ պուլունմուշ տրը. Հէր նէ հալ իսէ, բրէնս տը Պիզմարգն թավսիյէսի իւզրինտէ, իմբէրաթօր՝ գօնթ Հացֆէլտի խարիճիյէ նազրը վէքեալէթինէ թաեին օլունմասընա մուվաֆագաթ իթմիշ տիր.

Բրէնս Պիզմարգ Ավսթրիա վէ Ալէմանիա իթթիֆագընընն թիճարէթ խուսուսունտա Շարգտա թէվսիի մէնֆի էֆքեարընտա պուլունտուղընտան, Գօնթ Հացֆէլտին նէզտը հազրէթը բուտիշահիտէ մաղհարը իլթիֆաթ օլտուղունա պինաէն, Ալէմանիա թիճարէթինի Շարգտա թէրվիճ իթմէք իւզրէ, խարիճիյէ նէզարէթի վէքեալէթինէ էն զիյատէ լայագաթը օլան պիր զաթ օլտուղունու պէյան իլէ իմբէրաթօրը իգնա իյլէմիշ տիր.

ՏԷՎԼԷԹԼԷՐԻՆ ԻԽԹԻԼԱՖԸ

Էօրօք Տէյլի-Ռիէ կազէթասընտա աթիեէքի մէգալէ կէօրիւլմիւշ տիր.

«Շարգ մէսէլէսինտէ Էվրոբա տէվլէթլէրինին միւպայէնէթի էֆքեարը պէր տէվամ տրը. Հիչ պիր վագթ Էվրոբա տէվլէթլերի պէյնինտէ իխթիլաֆը էֆքեար պու գատար պէօյիւք օլմամըշ իտի.

«Երրմի սէնէտէն պէրու պաղը տիրլօմաթլար՝ իխթիլաֆաթը տիւելյէյնին վէխամէթիին պէեան իյլէմիշլէր իտի. Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրանըն Տանիմարգա մէսէլէսինտէ իխթիլաֆլարը՝ Տանիմարգանըն Շլեզվիգ Հոլշթէյն տուգալարգլարընը զայպ իթմէսինէ սեպեպ օլմուշ տրը.

«Լէհիսթան մէսէլէսինտէ եինէ Ֆրանսա իլէ Ինկիլթէրրա իխթիլաֆը՝ Բարիզ գապիտէթօսունուն թէչեպպիւսաթընը սէվէրէտտար օլմամասընա սեպեպիյէթ վէրմիշ տիր.

«Ֆրանսա իլէ Ռուսիանըն իթթիֆագ իտէմէտիքլերի հասէպի իլէ Բրուսիա Ավսթրիայա զալէպէ իտէրէք, մէմուլինտէն քէք զիեատ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ տիր.

«Իւչ իմբէրաթօրուն իթիլաֆը էֆքեարը նա՞սըլ զաիլ օլտուղուտախի մալիւմ տիր.

«Պէրլին գոնկրէսինտէ Էվրոբանընն իթթիֆագսըզլըղը պիր գաթահա թէպէյեին իտուպ, տիրլօմաթլար եէկտիկէրինէ արզը խիւլուս իլէ պէրապէր, եինէ պիրի պիրլէրինտէն մէմնունն օլմատրգլարը եէնիլմէմիշ տիր.

«Իթալիա զիւրէֆասընտան պիրինին գավլինճէ, Պէրլին ահանամէսի տէօրթ (գարագուշ վէ իքի կիւվէրճին գանատլարը իլէ իմզալանմըշ տրը.

«Էւրօբա իթթիֆագը նամը իլէ եատ օլունան իթթիֆագ հիչ պիր մէսէլէտէ նէթիճէի միֆիտեի վէրէմէմիշ տիր. Մուսախսարէն Եունան մէսէլէսինտէ ինկիլթէրրա դապինէթօսը Ալսթրիատան պազը մերթէպէ մուավէնէթ թալէպ իթմիշ տիր. Ալսթրիա իսէ պիր թագըմ էօղլէր սերտի իլէ հալը ինթիզարտա պուլունմայը թէրճիհ իյլէմիշ տիր.

«Ինկիլթէրրանըն վիէննա սէֆիրի Սըր Հէնրի Լիթօֆ Ալսթրիա խարիճիյէ նազրը Պարօն Հայմէրլէնին Մաճար էնճիմէնինտէ Մ. Կլատսթօն մաղլուպիյէթինի բէք տէ աչըզա չըգարմամասընը ըէճա իթմիշ տիր. Իրվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, Մ. Կլատսթօն տօնանմալարընն ավտէթ իտէպիլմէլէրի իչուն Տուլզինոյա պէտել եէնի բազարընը թէրքինի թէչքիֆ իյլէմիշ իսէ տէ, տէվլէթը Օսմանլը վէնէտիկին Ֆրանսայա տէվր օլունտուղու կիպի, Թուզի մէվգիինին տախի Ալսթրիայա տէվր իտիլմէսինի թէչքիֆ իթմիշ, վէ ֆագաթ Ալսթրիա Թուզիյէ ասքէր սէվգինէ մուվաֆագաթ իյլէմէմիշ տիր. Բուսիա իսթիհզամագամընտա Թուզիյէ իթալիա ասքէրի իտխալ օլունմասընը թէքլիֆ իյլէմիշ, վէ պունուն իւզրինէ վիէննա գապինէթօսու տերհալ բրօթէսթօ իյլէմիշ տիր.

«Տիկէր թարաֆտան Ֆրանսա իլէ Ալէմանիա պիթիւն պիթիւն ալէմը միւտախէլէ եօլունտա պուլունուեօրլար. Էլհասըլ Էւրօբանընն իխթիլաֆ վէ մուպայէնէթը էֆքեարը հէր զէմանտան զիյատ հիւքմիւնիւ իճրա իթմէքտէ տիր.»

Նոյեմբեր իպթիտասընտան պէրու Բէթէրսպուրկտա Նէվա չաերընն պուզլարը էրիմէէ պաշլամըշ տրը. Շէհրը մէզքիւրտէ պիր չօգ գար եաղըրգտան սոնրա չիմտի տէ պիր խայը եաղմուր տիւշմէքտէ իմիշ. Մէզքիւրտէ չայըն իւզէրինտէ հէնուզ գըզգաչլա սէեհալաթ իտիրմէքտէ իսէ տէ, էկէր հավալարընն միւայէմէթի 24 սաաթ տահա տէվամ իտիւպ պուզլար չէօղիւլիւր իսէ, օ հալտէ գըզգաչլա եօլճուլուգ միւմքին օլամայաճագ տրը.

Ռուսիանընն թէքէ թիւրքմէնլէրի ալէյհինտէ իճրա իսլէտկի մուհարէպէ իճապաթընտան օյան պիր տէմիր եօլընընն ինչասը զրմինտա, տէվլէթը միւշարիլէյհա թարաֆընտան հարպիյէ նէզարէթինէ եէտի միլեօն ռուպլիկ պիր թախսիսատ իթա օլունմուշ տրը.

Լօնտրատան Նոյեմ. 18 թարիխիյէ եազընան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Հինտիսթան մէճլիսի հէր նէ գատար մուխալէֆէթ իթմէքտէ իսէ տէ, Ինկիլթէրրա հիւքիմէթի՝ իլք պահարատա Ագղանիսթանը թախլիյէ իթմէսինի Հինտիսթան վալիսինէ էմր իթմիշտիր.

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ՏԻՑԱՐՊԷՔԻՐ

Շէհրը մէզքուր մուխպիրիմիզէն հոկտեմբեր 17 թարիխյէ ալտըղըմըզ մէքթուպ տրը.

(Տիւրէք Նէ-Իէրլէրի դէլմ Էրէմ.)

Տիյարպէքիր Էրմէնի միլլէթի էֆքարտանան Մաղուղեան, Թիւյսիզեան Յովհաննէս իլէ Քէշիշ օղլու խօճա Էպուլ վէ Թագագչեան Մուգտէսի Նամ էշխասընն եինէ միլլէթը մէզքիւրէտէն Զախչեան Գէորգուն խանէսինէ պիղայրը հագգըն տուխուլի իլէ տէրունինտէ քիլիսէ Յամի Նամը իլէ մալիւմ իւ ատէտ խալը վէ քիլիմ ախզ իթմէլէրինտէն նաչի մէրգում Գէորգ Թարաֆընտան վուգու պուլան չիքեայաթ վէ իատտա իւզէրինէ բօլհա մէրքէդինտէն իւչ Նումէրօլու վէ 1 Թըշրինի Էվվէլ 96 թարիխլի վէրիլէն իսպարնամէ հագգընտա, Թահգիգաթը մանգթայիյէ իճրասը թալէպկէլէ, մէզքիւր իսպարնամէ թարիխի մէզքիւրատ տաիրէյէ թէպլիղ վէ թէվսի օլունմուշ իսի. Պուքերբէ իսէ միլլէթը մէզքիւրէ մուրախասա վէքեալէթի իլէ մէճլիսի ճիսմանիի մէլլէթ մէօհր վէ իմզասընը հավի 2 Թըշրինի Էվվէլ 96 թարիխի իլէ մուրախասանէտէն պիլ վիւրուտա կէօնտէրիլէն թագրերը բէսմի իլէ մէլֆիֆը թաղական նամը իլէ միւսէմմա օյան մէճլիսի տիկէր մաղպաթասը մէալլէրինտէն մալիւմ վէ միսթէպան օյաճաղը վէճհ իլէ. միւթէշէքքիր մէրգում Գէորգուն խանէսինտէ քիլիսէնին էմվալը մէվգուֆէսինտէն պիր ատէտ խալը օյտուղու պաղը թարաֆտան կէօրիւլիւպ իխպար իտիլմէսի վէ պու կիպի տահա պիր թագըմ չէյլէրին քէնտիսինտէ պուլունճաղը հագգընտա հասը օյան իշթիպահէ պինաէն, մեճլիսը միլլէթ թարաֆընտան խանէսինին ղիզումը թէհարիսի մէրգումէ իխթար օյունմասը իւզէրինէ, մուվաֆֆագիյէթլէ խանէսինէ կիրիլէրէք, մէթնիի իխպարնամէտ տախի տէրճ վէ թէզպիր օյունան տիկէր պիր գաչ ատէտ խալը, քիլիմ պուլունմասը իլէ այընը քիլիսէյէ կէօթիւրիւլմիւշ օյտուղունը, վէ մէրգումուն նէզտինտէ քիլիսէնին տահա պաշգա էշեասը օյմասը մէլհուզ պուլունտուղու ճիհէթլէ, պու պապտէ եինէ թահգիգաթը թամամէ թալէպ վէ իլթիմաս օյունմուշ, վէ սիեագը իշար վէ իխպարթանազարէն, մէրգում Գէորգուն քիլիսէյէ մէնսուպ օյան էշխասը մէրգումուն հագլարընտա շիքայէթի միճճերբէտ պու սուրէթլէ միայտի միլիյէտէն պիրինէ էտիլտիկի էհանէթթ վէ էմվալը մէվգուֆէսինտէն իրթիքեապ իթտիկի ֆիիլի ֆէսիհի սըրգաթտան տօլայը քէնտիսինէ թէրէթթիւպ իտէճէք մէնահիպ վէ միճազաթտան թէպրիյէյէ պինա իտիտյի անլաշըմըշ տրը. Պինաէն ալէյհ պու պապտէ իճրասը լազըմ կէլէն թահգիգաթ իւզէրինէ աթթը ինանը էհէմմիյէթ վէ մէտտի նազարը տըգգաթլէ մէրգում հագգընտա եիւզ եիրմի իքինճի մատտէի գանունիյէնին զէյլի միճիպինճէ, միճազաթը չէտիտէի թէէտիպէյէ իլէ իսթիլզամ էտէն, վէ տէրէճէի սուպութէ վարտըրըլմասը էապապ վէ իմարաթը մէվճուտսի իլէ էսհէլ վէ ասան օյան շու հարէքեաթընտան տօլայը, ուսուլմուհաքէմաթը ճէզաիյէ գանունը մուվագգաթընն եիւզ սէքիզնճի մատտէսինին կէօսթէրտիկի սէլահյէթթ վէ մէէզունյէթթ վէճհէ, իքմալը թահգիգաթա տէկին քէնտիսինին մուվագգաթէն պիթթէկզքի իսթինթագընն օլ վէճհ իլէ թամիգէն իճրա վէ իքմալինտէն սոնրա եինէ ուսուլը մուհաքէմաթը ճէզաիյէ գանունունընն եիւզ եիրմի իքինճի մատտէսի միճիպինճէ նէթիճէսինին ուսուլէն թէպլիղ վէ ինպասը իտտաա վէ թալէպ օլունուր.

Մ[illegible]

ՇԱՔԻՐ

Այժմ Զախչեանին երաշխաւորութիւնն առնուած լինելով իւր հարցաքննութիւնքն կը շարունակուի առաջին հարցաքնիչէն այս մասին Քաղ. Ժողովն տեղեկագիր պատրաստած լինելով, անցեալ շաբաթուց Երեսփ. Ժողովոյ ատենն կը ներկայացնէ, ատեանն դռնփակ կը լինի և կը բացուի ժամը ութին և խիստ վիճաբանութիւններ կը լինի. Երեսփոխաններէն ոմանք կը պնդեն եղեր որ անպատճառ ազգային ատենագրութեանց մէջ Զախչեանն գող արձանագրուի և այլ ևս երբէք ազգային օր և իցէ գործի մէջ չի միջամտէ. այլք կը պնդեն և կը դիմադրեն եղեր որ այսպէս չարձանագրուի առարկելով թէ որչափ որ գողութիւնն ազգին առջև հաստատուած է, բայց այժմ խնդիրն կառավարութեան ատեանն է, միմիայն զինքն իւր պաշտօնակցներէն պաշտօնակ կընէք և այլ ևս ազգային որևէ գործի չի միջամտելու որոշմամբ, միայն նկատելով զինքն խռովարար և ազգային յառաջադիմութեան և ազգին ճնշասակար մի անձ. Այսպէս երկու կուսակցութիւնքն շատ մը պոռալէն պոռչտկելէն և զիրար և Զախչեանն հայհոյելէն յետոյ առանց որոշման գիշերուան ժամը երկուքին Ատենապետ Զավզավաճեան Թովմաս էֆ. ատեանն կը վերցունէ ալ երբէք նիստ չը նեղու որոշմամբ, մինչև Պատրիարքարանէն նոր առաջնորդական տեղապահի մը կարգուիլն։ Հաւատացի, Տէր Խմբագրապետ, այժմ Տիգրանակերտ բոլորովին ցաւալի և անկերպարան վիճակ մը ունի. Երեսփ. Ժողովոյ գրեթէ մեծագոյն մասն իւրեանց պաշտօնին բոլորովին անյարմար և խեղճ արարածներ են. Քաղաքական Ժողովն ալ իւր պաշտօնին մէջ անբաւական և ապիկար, նրօնական Ժողովն գրեթէ չի կայ. այլասերհուրդք ալ նմանապէս ազգային իրաւունքները պաշտպանող չի կայ. Ընկերութիւնք արդէն քայքայուած են ամենն ալ, վարժարան և դպրոց չի կան, եղածն ալ երանի թէ բոլորովին չլինէր։ Ամէն կենսական ներքին և արտաքին խնդիրներ բարձի մնացած է, և եթէ քաղաքիս այս վիճակը շարունակի, երթալով աւելի պիտի վատթարանան ազգային գործերը։ Այս ամէն տողերուն վրայ յատկապէս Տէր Ներսէս Սրբազան Պատրիարք Հր մասնաւոր ուշադրութիւն կը հրաւիրեմ։ Քաղցր է մեզ յուսալ որ Պատրիարքարանն ի նկատի պիտի առնու մեր այս տողերը, և անյապաղ պիտի կարգէ մի տեղապահ որ նա ալ ունենալու է ժողովուրդ հովուելու յատկութիւններ.

ԼՍԱՐԱՆԼԱՐ

Շու աթիտէքի մէգալէ Լսարանլարըն ֆահէսի հագգընտա պաղը կիւզել միթալէթը հավի օլտուղընտան, այնէն ալրճ օյունմուշտիր՝

Դ. ԲԱՑՈՒՄՆ ԼՍԱՐԱՆԻ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԻՒՍԿԻԻՏԱՐՈՒ

Ազգաց բարոյականը ազնուացնելու և ժողովրդոց մտաւորական սնունդ մատակարարելու համար քաղաքակրթեալ աշխարհը զանազան միջոցներ սահեցած է, վարժարաններ, լիկէոններ, համալսարաններ, թանգարաններ, լրագիրներ, թատրոններ, ընթերցարաններ բոլորն ալ մարդկային ընկերութիւնը դէպ ի քաղաքակրթութիւն առաջնորդելու զօրաւոր գործոն միջոցներ են։

Անուրանալի է նաև որ այս միջոցներուն մին ալ լսարաններն են։

այսինքն կեդրոնները կամ հաստատութիւնները՝ ուր կը յաճախէ ժողովուրդը ատենաբանութիւններ լսելու համար։

Եթէ վարժարաններ և լիկէոններ պէտք են մանկութիւնը և պատանեկութիւնը յուսմունս և ի բարոյականս կրթելու համար՝ խիստ ճշմարիտ է նաև որ պէտք են լրսարաններ՝ չափահաս անձանց մըտաւորական և բարոյականը կրթելու, կամ թէ ըսեմք՝ նախնական կրթութիւնը զարգացնելու համար։

Ենթադրեմք թէ ժողովուրդը իւր բարոյական պարտականութեանց վերահասու ընելու համար եկեղեցւոյ նուիրական բեմերուն վերայէն արտասանուած քարոզները բաւական ըլլան, բայց տակաւին ժողովրդեան մտաւոր կրթութեան նպաստելէ խիստ հեռի են. ո՞ւր թողումք որ շատ անգամ բարոյապէս դաստիարակելու պ անպատեհ։

Ըստ մեր թանգարաններու հաստատութենէ ալ աւելի կարեւորութիւն ընծայելու է լսարանի մը հաստատութեան, վասն զի յաճախ օրերով և ամիսներով գրքի մը հատորին վերայ մեր ուսումնասիրած նիւթը և անոր մանրամասնութիւնները երկու կամ երեք ժամու մէջ կը պարզէ մեր մտաց և երևակայութեան առջև ճարտար և հմտալից Ատենախօսը։

Նախնի հռովմ սուսերամարտի և գաղանամարտի համար կառուցած ընդարձակ ամփիթատրոններով և հոյակապ քոլոսէումներով կը հպարտանար, բայց արդի քաղաքակրթեալ աշխարհը՝ այդ պանծալի աւերակաց շեղջակոյտին վերայ թատրոններ և լսարաններ բարձրացուցած է սրտերը կրթելու և բարքերը ազնուացնելու համար։

Ցունաստան իւր Ողիմպիական խաղերով կը պարծի և Ոթիդիաս մը՝ յանուն Զրամազդայ խաղուց չաստուածոյն կառուցեալ Ցաճարէն մէջ սիւն մը կը կանգնէ ի պատիւ, բայց արդի Ցունաստան խաղուց և մարմնամարզից կարևորութիւնը ճանչնալով հանդերձ նախապատուութիւն մը կ'ընծայէ մտաւորական և բարոյական կրթութեան և կը բազմապատկէ անոր միջոցները։

Քանի որ դարու սեմոց առջև երբ քաղաքակրթութիւնն ի մեզ մուտ կը գտնէ, երբ Հայ երիտասարդութիւնը ուսմանց եւ գիտութեանց ճաշակն առնելով օր ըստ օրէ կ'ըզգայ իւր մտաւորական և բարոյական պէտքերը՝ հարկ է ուրեմն որ այդ պէտքերը լրացնելու միջոցներուն դիմէ, հարկ է որ զանոնք իւր խորին քննութեանց և մանրազնին նկատողութեանց առարկայ ընէ, և թէ նիւթական և թէ բարոյական քաջալերութիւն չը խնայէ երբէք։

Գոհ եմք տեսնելով որ Պոլսոյ մի քանի թաղերու մէջ հաստատուած են արդէն լսարաններ յորս արտասանուած բանախօսութիւնք հրահանգիչ և օգտակար եղած են հասարակութեան. այս կարգէն է նաև իւսկիւտարու կրթասիրաց ընկերութեան ջանիւք հաստատուած լսարանը որոյ չորրորդ շրջանի բացումը տեղի ունեցաւ անցեալ շաբաթ երեկոյ 'ի 1 նոյմ. և ուր ատենախօսեց Ազգային մեծանուն գրագէտներէն Ռէթէոս էֆ. Պէրպէրեան՝ նիւթ ունենալով «Պատոյտ մը գաղափարաց աշխարհին մէջ»։ Վսեմ և գողարիկ լեզուով և ճշմարիտ և իմաստասիրի մը յատուկ ոճով ճանչցուց աշխատութեան և ժամանակի յարգը և բոլոր այն գաղափարները որոց շնորհիւ յառաջադիմած էր քաղաքակրթեան Եւրոպա։

Սէլամիէցիք երշանիկ համարելու են զիրենք՝ որ այսպիսի կրթասէր պարմանեաց ընկերութիւն մը ունին նոյն իսկ իրենց ծոցոյն մէջ, որոնք սոյն գրական հանդէսը հաստատելով թաղին մի կարևոր պիտոյքը կը լնուն։

Դեռ երկու տարի յառաջ նոյն չէնքը փոչիներու մէջ թաղուած և բոլորովին ամայի ձգուած կը տեսնուէր, բայց այսօր ի շնորհս նոյն ընկերութեան գործադիր ժողովոյ դրամական և բարոյական օժանդակութեան՝ ուսումնական հաստատութեան մը դիրքը ունի՝ ուրկէ կրնայ ժողովուրդը մեծամեծ օգուտներ քաղել։

Մեք կը փափաքէինք գործադիր ժողովոյ անդամոց անունները յիշատակել, զանոնք ժողովրդեան ճանչցնելու համար, բայց նոցա համեստութիւն չը վիրաւորելու համար զանց կընենք և կը թողում որ թաղեցիք քաջալերեն անոնց հայրենասիրական ջանքերը՝ պատուելով իրենց պատկառելի ներկայութեամբ այդ լսարանին մէջ տրուած բոլոր երեկոյթները։

Կը վերջացնեմք մեր խօսքը փափաք յայտնելով՝ որ Պոլսոյ Հայաբնակ թաղերը՝ սոյն ընկերութեանց օրինակին հետևելով ատենախօսութեան բեմեր հաստատեն՝ որոց օգուտը մեծ է և անուրանալի։

* * *

ՆԱՖԻԱ

—

Ումուրը նաֆիա իլէ մատէնլէր իմթիյազընա տաիր թագտիմ օլունան իսթիտանամէլերին թէագիգի իլէ, չայանը գապուլ օլմաեանլարընդէտտի, վէ չայանը գապուլ օլանլարընդ՝ ախտ օլտուգլարը նէզարէթլէրճէ մուգավէլէ վէ չարթնամէ լայէհալարընդն թանզիմի իչիւն Պապը Ալիյէ թագտիմի, վէ օրմանլար իսլահաթընդն վէ զիրաաթ վէ թիճարէթէ ախտ թէրագգէյաթընդ միւզաքէրէսի զամանընտա, պու քէրրէ սուտուր իտէն իրատէի Սէնիյէ միւգթէզաընճա թէչքիլ օլունան գամիսիօն հէյէթի չու աթիտէքի տիր։

Բէիս, Նամիգ բաշա հազրէթլէրի,

Բէիսի սանի, Մէարիֆ նազընը Բեասիլ բաշա հազրէթլէրի,

Ազալըզը, Եանեա վալիսի սապրգ Բասիմ բաշա հազրէթլէրի,

Սէլանիք վալիսի էսպագ Բիֆաթ բաշա հազրէթլէրի,

Բուսումաթ էմինի Լիտիպ էֆէնտի հազրէթլէրի,

Ցիվանը մուհասէպաթ ազասընտան Սաիտ էֆ. հազրէթլէրի,

Թօբխանէ բէիսի Ֆէրիդ Թէվֆիգ բաշա հազրէթլէրի,

Գամիսիօնը ասքէրի ազասընտան Ֆէրիդ Բիզա բաշա հազրէթլէրի,

Էրքեանը հարպ Ֆէրիդէրին. տէն Մահմուտ բաշա հազրէթլէրի,

Անատօլու թէֆթիշ մէմուրը սապրգ Սաիտ բաշա հազրէթլէրի,

Պահրիյէ միրիլիվալարընտան Սիւլէյման բաշա,

Միրալայ ճէվատ պէյ։

Մեպէր գամիսիօնուն վէզիֆէնէ տիր նէյնտանէ տիր։

1° Խոսք։—Իշխող գամիսիօն օնիքի քիչիտէն միւրէքքէպ տիր վէ պունլարտան պիրի բէիսը էվվէլ վէ տիկէր պիրի տէ բէիսը սանի օլաճագ տը, վէ բէիսը սանի բէիսը էվվէլին մաազբէրթը չէրիյէսի զուհուրինտէ, մէգքիւր գամիսիօնա բիյասէթ իյէյէճէք տիր։

2° Խոսք—Վազիֆէի բիյասէթ հէյէթը միւթէրէքքիւսպէ իչինտէ թարաֆը էչրէֆը հազրէթը բատիշահիտէն ինթիխապ պույրուլաճագ պիր զաթա թէվֆի օլուսնուր։

Մէքտեթիպը բիւշտիյէ վէ միւքիյտէն պա շահատէթնամէ չը դրպ, պուլունտուղու տէվարը վէ ոգլամտա ասլա լէքէտար օլմամըշ միճէբրէպ իւլ ահվալ վէ միւսթագիմ իւլ ութվար զէվաթտան վէ օլտուգճա էրպապը բիւթպէ վէ հայսիյէթտէն օմագ իւզրէ մէգքիւր գամիսիօնտա պիր պաշ քեաթիպ վէ պէշ մայէթ քեաթիպի պուլունաճագ տը, վէ պուքեաթիպէր գամիսիօն հէյէթինին ինթիխապլարը իլէ ալընաճագտըր, վէ իշպու գամիսիօն Պապը Ալիտէ մէճլիսի վիւքէլա միւնագրտ օլտուղու կիւնլէրին եանի բազար վէ չարշէնպիհ վէ թաթիլի ումումի օլան ճումա կիւնլէրինին զայրըսընտա թօբխանէի Ամիրէ տաիրէսինտէ իճթիմա իլէյէճէք տիր։

3° Խոսք։—Գամիսիօնուն վէզայիֆի էմրը զըրաաթ վէ հէրասթին արազիի միւնպիթէնին վիւսաթ վէ գապուլիյէթինէ միւթէնասիպ օլաճագ տէրէճէէ իյասլի իլէ թէզէիտի մամուրիյէթը միւքիյէ վէ հուսուլու սէրվէթը ումումիյէնին մէվգուֆ ալէյհի օլան աէմիր եօլլար վէ չօսէլէրին վիւճուտէ կէթիրիլմէսի վէ լիմանլարըն վէ պաթագլըգլարըն թաթհիրի վէ մէմալիքի մահրուսէի Շահանէնին հէր թարաֆընտա պուլունան օրմանլար վէ մատէնլէրին իսթիֆատէ օլունմասը վէ էմնաքը էմիրիյէտէն օլան չիֆթիլիքէրէ միւնպիթ վէ մահսուլատար արազի վէ մէրա վէ սաիրէտէն էվվէլ էմրտէ մուհաճիրին իսքեանընա սալիհ օլանլարըն պիթթէֆրիգ, մաատասընն գըյէմը սահիհէ վէ լայըգէսկլէ պէյ, վէ իճարլարը էսպապընն իսթիհզար վէ իսթիքմալը խուսուսլարը տը, վէ զիքր օլունան արազի վէ մէրա վէ սաիրէնին էհալիյէ վէ մուհաճիրինէ իսքեան իչիւն թէրքի տէվլեթճէ տահա զիյատէ նաֆի օլտուղու թագտիրտէ, ֆիրուխթընտան սարֆը նազար իլէ, պու սուրէթի թէրճիհ իյէյէճէք տիր։

4° Խոսք։—Խուսուսաթը մէզքիւրէեէ տաիր վիլայաթ վէ տէվարտէն Պապը Ալիյէ կէլէրէք օրատա վուգու պուլաճագ միւսթէհյաթ էվվէլ էմիրտէ գամիսիօնա հէվալէ օլունուր։

5° Խոսք։—Իմալաթը նաֆիայա տաիր իմթիյազաթ վէ միւսաատաթ թալեպ վէ իսթիտա օլունտուգտա, նազարը տըգդաթա ալընմասը լազըմ կէլէն միւթաալաթը էսասիյէնին պիրինճիսի իճրա վէ իթա օլունաճագ ամէլիյաթ վէ իմթիյազաթընն հալէն վէ իսթիգպալէն պիր կէօնա մէհազիրը ասքէրիյէսի վէ իքինճիսի մէհազիրը բօլիթիգրեէսի օլուպ օմատրընընն վէ իչիւնճիսու տէվլեթճէ իթա օլունաճագ իմթիեազաթ վէ միւսաատաթընն նասը օլաճագ մէնաֆի իլէ միւթէվազուն վէ միւթենասիպ վէ տէօրտիւնճիսու զուհուր իտէճէք թալիպ վէ միւթեահհիւտէրին միւգթէտիր պունլունուպ պունլունմատընընն թէագիգի վէ տէվլեթը Ալիյէնին հալէն վէ իսթիգպալէն բօլիթիգասընա մուվաֆիգ գումբանեալար իլէ սէօյլէշիլմէսի սուրէթէրիտիր։ Միւսթէհյաթը վագբայը՝ գամիսիօն իշպու միւթալաաթը էսասիյէյէ թէվֆիգէնթէտիգ իտէր, վէ պու պապտէ իսթիյազը լազըմ կէլէն մէվտատ իչիւն Պապը Ալի վէ խուսուսիյէ չըմէնտրֆէրը. լէր վէ պէօյիւք չօսէլէր իչիւն էրքեանը հարպիյէ վէ լիմանլար իչիւն պահրիյէ էրքեանը հարպիյէսի տաիրէլերի վէ տէվարը սաիրէ իլէ մուխապէրէ իյլէր։

6° Խոսք։—Մէհզիրտէն սալիմ օլմայան իմթիեազաթ իսթիտալարը ալա թէքեալիֆը սաիրէ ըստ օլունուպ, վէ հագիգաթէն մէնֆիի միւսթէլզէմ կէօրիւնէն իմալաթըն գամիսիօնճա էսասլարը թաեին օլունտուգտան սօնրա, Նաֆիա նէզարէթինճէ տախի ճիհէթը ֆէննիյէսի թէտգիգ իլէ, ուսուլը ումումիյէսի տաիրէսինտէ իգթիզա իտէն մուգավէլէ վէ չարթնամէլէրինին թանզիմի իչիւն, գամիսիօնատան թանզիմ օլունաճագ մազպաթա՝ Պապը Ալիտէն նէզարէթը միւշարիւէյհայա հավալէ օլունուր։

7° Խոսք։—Գամիսիօն՝ մէմալիքը մահրուսէի Շահանէտէ պուլունան օրմանլարըն էմրը մուհաֆազա վէ թանզիմի իտարէսինէ տաիր միւթալէաթ պէեանընա մէզուն օլաուղու կիպի, օրմանլարտան ազաճ քէսմէք վէ իլթիզամէն տէրէօհտէ իյլէմէք կիպի վուգու պուլաճագ միւթալէպաթ վէ միւսթէտիեաթ տախի էվվէլ էմրտէ գամիսիօնա հավալէ իլէ, օրատա թէագիգ օլունուր. վէ գարարպա մազպաթա Պապը Ալիյէ պիլտիրիւր, վէ մուամէլաթ իչիւն իմթիեազ թալեպ վէ իսթիտա օլունտուգտա, իմալաթը նաֆիայա տաիր վուգու պուլաճագ միւսթէտիյաթ հագգընտա թային իտիլէն էսաս տաիրէսինտէ թէտգիգաթը միւգթազիյէ իճրա իլէ, մուգավէլէ վէ չարթնամէլէրինին թանզիմի իչիւն, քէզալիք գամիսիօնատան թանզիմ օլունաճագ մազպաթա՝ Պապը Ալիտէն թիճարէթ նէզարէթինէ հավալէ օլունուր։

8° Խոսք։—Էմլաքը էմիրիյէ չիֆթիլիքէրիյէ արազիի խալիյէ վէ մէրա վէ սայիրէտէն մուհաճիրին իսքեանը իչիւն թէֆրիգի լազըմ կէլէնլէրտէն մաատասընն գըյէմէթը հագիգալարընն թահգիգի վէ ուսուլը տաիրէսինտէ միւզայէտէսինին իճրասը, վէ կաղէթալարլա իլանը իլէ պէտէլաթը սահիհէսինտէն տուն ֆիյաթլա սաթըլմամասը իչիւն թէտապիրի լազըմէ իթթիխազը գամիսիօնա մուհավվէլ տիր։

9° Խոսք։—Կէրէք իմալաթընաֆիա վէ կէրէք մէհատին իմթիյազընա տաիր չայանը գապուլ կէօրիւնէն միւսթէտիյաթ իւզէրինէ թանզիմ օլունաճագ մուգավէլէնամէլէր, վէ չիֆթիլիքէաթըն ֆիրուխթընա տաիր մազպաթալար՝ մէճլիսի միւքէլաճա պիթթէտգիգ, հուզուրը Ալիյէ արզ օլունարագ միւթէալլիգ պույրուլաճագ իրատէի Սէնիյէ իւզէրինէ իճապը իճրա օլունուր։

ԹԻՎՃԻՀԱԹ

Էսհամ միւտիրի Մուսթաֆա պէյէ բիւթպէի ուլա սընֆը սանիսի իլէ իչիւնճիւ բիւթպէ Օսմանի նիշանը թէվճիհ վէ իհսան պույրուլմուշ տըր։

Թարապլուսը-Ղարպ վիլայէթի թիճարէթ մահքէմէսի բիյասէթի՝ վիլայէթը մէզքիւրէ պիճայէթ մահքէմէսի ճէզա տաիրէսի բէիսի սապրգ Թայիպ էֆէնտիյէ։

Բրէվէզա սանճաղընտա Նարտա գաղասը թիճարէթ մահքէմէսի բիյասէթի՝ մահքէմէի մէզքիւրէ ազասընտան Ահմէտ Ցէհմի էֆ.յէ։

Գասթամունի վիլայէթի տախիլինտէ Բէնկը թիճարէթ մահքէմէսի բիյասէթի՝ Հաճի Ցէտէզատէ Ալի էֆէնտիյէ։

Սիվաս վիլայէթինտէ Թօգատ սանճաղը թիճարէթ մահքէմէսի բիյասէթի՝ Սամսուն թիճարէթ մահքէմէսի պաշ քեաթիպի սապրգ Մէհմէտ Շեւքրի էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

Վարնատա մուդիմ Ֆրանսա գօնսօլոսու վէքիլի Մ. Հանրի Մօնա իլէ Ավսթրիա գօնսօլոսու վէքիլի Մ. Ասոլֆ Թէտէսքիյէ տէօրտիւնճիւ բիւթպէ Մէճիտի,

Զաթալճա սանճաղը միւթէասրըբը Ալի Բիզա բաշա հազրէթլէրինէ իւչիւնճիւ բիւթպէ Մէճիտի, վէ

Լիվաի մէզքիւր զապթիյէ թապուր ազասը Իպրահիմ էֆէնտիյէ տէօրտիւնճիւ Մէճիտի.

Ցիկէր պազը էճենպի միւթէպէրանընա Մէճիտիյէ նիշանընը բիւթուպը մուխթէլիֆէսինտէն նիշանլար իհսան պույրուլմուշ տըր։

Բարիզ սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշ քեաթապէթի՝ Բօմա սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշ քեաթիպի սապրգ Միսաք էֆէնտիյէ.

Բօմա սէֆարէթը Սէնիյէսի պաշ քեաթապէթի՝ Զէթինեէ սէֆարէթի պաշ քեաթիպի սապրգ Միհրան Գավաֆեան էֆէնտիյէ,

Բարիզ սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի քեաթապէթի՝ Վիէննա սէֆարէթը Սէնիյէսի իքինճի քեաթիպի Շեֆիգ պէյէ։

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԼՈՒԻ

ՎԷ

ԲՐԱՆՍԱՆԸՆ ԻԹԹԻԱԼԸ

(ՐԷՎՕԼԻՈՅՕՆ)

ՄԻԻԷԼԼԻՖԻ

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՑԻՄԱ

ՕՆ ԻՍԶԻՆՃԻ ՖԱՍԼ

(975 Նէ-Ռէօդան Գէվ՝)

Գու ճէզանընն իճրասը Գօնսիէրժըրի հավլիսինտէ վուգու պուլմասընա սէպէպ չու իտի քի, հայգէրբշարընտան վէ խուսուսիյլէ գրալիցա ալէյհինտէ իտէճէկի իճթիբալարտան գօրգարլար իտի, գիրա էհալի պու իճթիբալարա ինանմաղա բէք մէկեալ իտի։

Իլամընն չըգաբընը կիւնիւն էրթէսի կիւնիւ Մատամ տը լա Մօթ ալէյհինտէ պիր հիճվկյէ նէյը օլունտու։

Մատամ տը լա Մօթ՝ Սալբէթիէր խասթախանէսինէ կէօթիւրիւլտիւ։

Գիր վագբթ սօնրա Մատամ տը լա Մօթընն բէնչէրէսի էօնիւնտէ գարաղոլ պէքէյէն պիր նէֆէր՝ մէրգումէէ ալագատար օլան դէր ֆէդանէ թարաֆընտան քէնտիսինէ դէր մալէ բէտինէն, դէր նեւէ-ի ֆէհամ ֆունը, ֆոֆէնալընը, նէ-ֆէսէ դէնէմէ նա-վըլատ դէր ղոբէ, դէր գոռնծ էվ կա-ֆէրէ ելտիվնէ վէրիլէրէք, պու թէպտիլի գըյաֆէթ սայէսինտէ Սալբէթիէրտէն չըգըպ Լօնտրայա գօճասընընն եանընա կիթմէէ մուվաֆֆագ օլտու, վէ 1791 օգոստոս 13տէ օրատա էօլտիւ. քիմի տէր քի, պիր սաֆրալը սրթմատան, վէ քիմի տէ տէր քի, բէնչէրէսէն քէնտիսինի սօգաղա աթարագ վէֆթաթ իթմիշ տիր։

Իւչիւնճիւ պիր բիվայէթէ կէօրէ տէ, ժանն տը Վալա՝ տիկէր պիր Մարիօն տը Լօրմ կիպի Ֆըրանսատա Օվէրնեը էյալէթինին պիր չէհրինտէ 1838 սէնէսինտէ էօլմիւշ տիր։

Սէյիրճիլէր՝ մէրգումէնին ճէզասընը կէօրմէկէ մուվաֆֆագ օլմասալար իսէ տէ, մէչհուր խրբսրդ Բուլայլէ յուլիս 3տէ Սէնթ Անթօան գաբուսունտա ասըլարդ, սէյիրճիլէր օնու ոէ լը իտուպ, արզուլէրինի ալտըլար։

ՕՆ ՏԷՕՐՏԻՆՃԻՒ ՖԱՍԼ

—

Կէրտանլըգ մուհաքէմէսինտէ գարարլաշտրբլան միւթթէլիֆ մահքեմիյէթլերի նագլ իթթիքլաքին ասըլ մահքեմի օլան քիչի, ասըլ նամուսը լէքէտար օլան գասընն՝ գրալիցա օլտու։

Գրալիցա հէր նէ գատար մուհաքէմաթտա հազրը տէյիլ իտի իսէ տէ, հագիգաթը հալտէ տավատա մէվճուտ իտի. քէնտի իսմի պու մէհնուս մասալահաթտա տայմա եատ օլունմագտա իտի. Նամ ու շէօհրէթի մաղնունալէյլերին գանաբասընտա, նամուսը գատընլար վէ տօլանաբրբճլար մէյանընտա, ֆահիշէ Մատամզէլ Օլիվա իլէ հիլէքեար վէ խրբսրդ Մատամ տը լա Մօթընն ադրաասընտա պուլունմագտա իտի։

Օն Ալթընճը Լուիյէ կէլինճէ, պունուն նուֆուզսուսլուղու պուտավատա էն զիյատէ մէյտանա չըգ՝ըշ իտի. միւշարիւէյհ՝ Գարտինալ ալէյհինտէ պիր իլամ չըգմասընը իսթէմիշ իքէն, Գարտինալ գուրթուլմուշ իտի. Գամօսթրօ ալէյհինտէ պիր հիւքմ վէրիլմէսինի արզու իթմիշ իքէն, Գայիսսթրօ տա խէլաս օլմուշ իտի, Մատամզէլ Օլիվա ալէյհինտէ պիր գարար վէրիլմէսինի թալեպ իթմիշ իքէն, Մատամզէլ Օլիվա տա գուրթուլմուշ իտի։

Ցահասը վար տը. Մ. տը Բօհանա վէ Գայիսսթրօյա էօյլէ պիր նիւմայիշի թէվէճճիւհքեարանէ իճրա օլունմուշ իտի քի, զապրթա՝ գրալը չէնլիկինտէ վէ խուսուսիյլէ գրալիցանընն չէնլիկինտէ եագտրբմաեա մէճպուր օլտուղու լամքալարը սէօնտիւրմէէ մէճպուր օլմուշ իտի։

Մ. Բրթօ տը Վիլէթ սահիհէն նէֆիյէ վէ Մատամ տը լա Մօթ տախի տամկալանմաեա հիւքմ օլունմուշլար իտի։

Ֆրանսա գրալիցասընն իմզասընա սախթէ իմզա ույտուրան պիր սախթէքեար իչիւն նէֆի ճէզասը դարբպ պիր ճէզա տէյի՞լ մի տիր։

Մատամ տը լա Մօթա կէլինճէ, պու գարը սահիհէն տամկալանմշ իտի. լաքին նէ՞բէտէ, նա՞սըլ ցէօրթ էթրաֆը գաբալը պիր հավլուտա, պիր նէրտիվանընն սահանլըընտա։ Ամապա պու լութֆ վէ եախսա տահա տօղրուսու պու իլավէի ճէզա նէ՞տէն իճապ իտիյօր։ Շիւպհէ եօգ տը քի, մէրգումէնին պաղբշլարընտան, պէյանաթընտան վէ իգրարլարընտան գօրգուլույօր իտի։

Սահիհ տիր քի, Գարտինալբարլամէնթօ թարաֆընտան գապահաթսըզ չըգարբլըպ, քէնտի բաբաղըզ իգամէթկեահընա նէֆի իտիրմիշ տիր։

Սահիհ տիր քի, Գայիսսթրօ՝ թէօհմէթսիզ չըգըպ, Ֆրանսատան թարտ օլունմուշ իտի։

Լաքին պու իքի իճրատաթ գբրալընն ինթիգամը օլուպ, հիւքիւմէթը գրալիյէտէն նէշէթ իտէն էմրլեր իտի։

Գու ելլեր մէրգում գապահաթ՝ օբղար հագգընտա էհալինին մուհապէթինի տահա զիյատէ արթբրբպ, զիրա գրալ անլէրի գուրպան իթմէքտէ իտի։

Գու մուհաքէմէնին իւզէրինէ էֆքեարը իսթիլալքեարանէ (բէվօլիսիօնէր) պէօյիւք պիր ատամ տահա ալտը։ Թախթ տիւշմանլարը (վէ զաթէն տէտիկիմիզ վէճճէլ պունլարընն ատէտի չօգ իտի) սէվինճլերինտէն գըզարարլար Ֆրանսանընն նըսքը զանն իտիյօր իտի քի, պիր Սեզարընն քէրիմէսի, եանի պիր Գուրպօնընն զէվճէսի՝ պիր պէպլէմէ գարը կիպի պիր կէրտանլըգ չալմըշ իտի։

Գու՝ պիրտէն պիրէ գրալիցանընն այաղը ալթընտա գաղըմըշ պիր հէնտէք իտի, էօյլէ տէրին պիր հէնտէք քի, ատամ իչինէ պագասա ագլը տէօնէր։

Գունլար վար իքէն, իսրաֆաթ տէվամ իթմէքտէ իտի։ Մ. տը Գալօն շու ղարիպ գախտէյի իթթիխազ իթմիշ իտի. Դուլիֆոնը ղէլը-ալը՝ Ռէդալէ-ալ Դուլիֆոնը մուհիդ օլտուղընդան, էրիպարը մալ էնէն հոթէէ դէր ֆուրդ դէր։

Գինապէրին, օն տէօրթ միլիոնա սաթը ալընան Բամպույէտէն մաատա, օն պէշ միլէօնա սաթը ալընան Սէն-Գլուտան մաատա, Ֆէնէսթրանժ, Շամուլէն վէ Սանսէր էյալէթինին թասարրուֆընտան մաատա, վէ հիչ օլմազսա բէք պէօյիւք ումուրը նաֆիատէն օլան Շէրպուրկ լիմանը թէչէպպիւսինտէն մաատա, ղարիպ պիր չէքլը միմարի իլէ պիր թագըմ եազընը լճալարը ինչա իտիլմէքտէ իտի քի, պունլար էլեեվմ մէվճուտ տը, վէ օն իքի միլէօնտան զիյատէ ֆրանգա եաբբլարալար։

(Ցեկմ.)

Պերլին սէֆարէթը Սէնիյէսի քիթապէթի՝ Խայրուլլահ էֆէնտի զատէ Համիա պէյէ։

Բէթերսպուրկ սէֆարէթը Սէնիյէսի քիթապէթի՝ Բարիզ սէֆարէթի ամաչէլիյինտէ պուլու�նան Ֆէրիտ պէյէ։

Պելկրատ սէֆարէթի իքինճի քիթապէթի բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի իլէ թահրիրաթը խարճիյէ խիւլաֆասընտան Մարգարեան Արթին էֆէնտիյէ։

Իւսքիւպ միթէսարրըֆիլըղը՝ էսպագը Բաիֆ էֆէնտիյէ։

Ամարա միթէսարրըֆիլըղը՝ Իւսքիւպ միթէսարրըֆը սապգ Ապտիւլ Գասէր էֆէնտիյէ։

Սուրիա ատլիյէ միֆէթթիշլիյի Սելանիք ատլիյէ միֆէթթիշի՝ սապգ Բիֆաթ պէյէ։

Սելանիք ատլիյէ միֆէթթիշլիէի՝ Պէյրութ Նաիպի սապգ Սաորբէտտին էֆէնտիյէ։

Սուրիա միւտտաիի ումումիլիէի՝ բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի իլէ մալիյէ նէզարէթի տաավի վէքիլէրինտէն Ասըֆ էֆէնտիյէ։

Սուրիա պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տարրէսի բիւասէթի՝ Մէքքէ գատըլըղընտան միւֆթասը Մուսթաֆա Ֆահիգ էֆէնտիյէ։

Աքքա խանէտանընտան միւղա ձիտա էեայէթի վալիի էսպագը Ապտուլլահ բաշա հաֆիտի Մէհմէտ Ծաֆվէթ պէյէ բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի։

Ընթաքեա վիճաուհընտան խալէֆզատէ Ապտիւլ Ղանի էֆէնտիէ բիւթպէի սանիյէ սընֆը սանիսի։

Զոթալճա սանճաղը միւտտաիի ումումիսի Շեվգի էֆէնտիյէ բիւթպէի սալիսէ։

Էրզրում վիլայէթի մէրքէզ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տարրէսի բիյասէթի՝ վիլայէթը մէզքիւրէ իսթինաֆ մահքէմէսի պաշքեաթիպի սապգ Ահմէտ ձէմիլ էֆէնտիյէ։

Գոսովա վիլայէթի տախիլինտէ կէօրիճէ պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա գըսմը բիյասէթի՝ ձէպէլը Պերէքէճէ սանճաղը Նաիպի սապգ Մուսթաֆա Բաշիտ էֆէնտիյէ։

Մամուրէթիւլ-Ազիզ (Խարբերդ) միւսաֆաթընտան Լրկէնի պիտայէթ մահքէմէսի ճէզա տարրէսի բիյասէթի՝ միւտերրիսիյնտէն վէ իքինճի հուզուգ տարրէսի զապթքէթէպսինտէն Իրֆան էֆէնտիյէ։

Էտիրնէ վիլայէթի տախիլինտէ Գըրգ-Քիլիսէ պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինիկի՝ մահքէմէի մէզքիւրէ միսթանթիգի սապգ Սալհ Մուխլիս էֆէնտիյէ։

Մալաթիա սանճաղը պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինիկի՝ մահքէմէի թէմեզ պաշ միւտտաիի ումումիկի տարրէսինտէ միւսթախտիմ Մուրատ էֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տրը։

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԷ

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓԽԱՆՍ

Ազգային ժողովը նիստ ունիյաուայիկայ ուրբաթ Նոյ. 14 'ի Ղալաթիա։

Առեանը պիտի բացուի ճիշդ ժամը 6 ին և գոցուի 10 ին։

Հրաւիրեալ են երեսփոխան էֆէնտիները՝ իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

1880 Նոյ. 11

Պարէտ Կ. Պալեան
ՆԵՐՍԷՍ ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՕՐԱԿԱՐԳ

1. Ընտրութիւն երմտական Յանձնախմբի.
2. Ընտրութիւն կրօնական և քաղաքական ատենից.
3. Խնդիր Հիսաբ և Պոյաճը գիւղ միացեալ թաղից երեսփոխական ընտրութեան։—Յեղեկագիր Նախաձեռն. գիւանի.
4. Առաջարկ Ս. փափագեան էֆ-ի մասին Ազգ. դատարանաց։—Յեղեկագիր Նախաձեռն. գիւանի։

ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ

Գրեաց
Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ
Հրատարակեաց
Ս. Ղ. Պալտիկեան

Ազգային ժամանակակից վէպ մ'է, որ տետր առ տետր սկսած է հրատարակուիլ Առաջին, երկրորդ և երրորդ տետրերը ի լոյս ընծայուած ըլլալով, կը ծախուի գրավաճառ Ս. Ղուկասեան և Ֆըրէնկեան գրատուները, սուճի Պոլոս աղայի խանութը և լրագրավաճառներու քով ի գին 40 փարայ։

ԻԼԱՆԱԹ

Բէֆիգիմիզ Թէրզեան Նիկողոս էֆէնտի իլէ պու տէֆա պիլ բիզա գաթի միւնասէպաթ իլէ Պաղչէգաբուսունտա Շեյխ իլ Իսլամխանընտան իսթամպոլ ճիհէթի քէօրբիւ պաշընտա քեաին վալիտէ Սուլթան խանընտա 20 Նուամէրօլը օտայա նագլը մէքեան իթմիշ օլուղուսմըզը թարաֆըմըզա միւրաճաաթ իտէն զէվաթը քիրամէ արզ իլէ պէրապէր, քել էվվել ճիւմլէսինի էզկէր ճիհէթ խօշնուտ իտէճէյիմիզի վէ ճումաա վէ բազար կիւնլէրինտէն մասատա սայիր հէր կիւն ալէսսապահ ալաթուրքա սաաթ 4—6 գատար օտամըղտա հազըր պուլունուպ, թէշրիֆ իտէճէք զէվաթըն իֆտատթ ուտէավինի իսթիմա իտէճէյիմիզի վէ հէր բէնչէնպահ կիւնլէրի պիգատրէթ ասհապը տէավինին իֆտատթընը պիլ իսթիմա, կէրէք իշլէրինի մէճճանէն տէրէօհատ իտէճէյիմիզի վէ կէրէք հասպ էլիճապ ըէյը էլզէմի իթայէ պիլա իւճրէթ ամատէ պուլունտուղումըզը իլան իտէրիզ։

12 Թշրինի սանի 1880

Սընըֆը էվվէլ Ցէավի
վէքիլլէրինտէն
Կարապետ Կէրճեան

Սահիպի իմզանը իտարէխանէսինտէ ալթը ղրչա Եունանիսթան Միլլի Պանգասը իսթիգրազընը 1880 դեկտ. 20սինտէ քէչիտէ օլունաճագ գուրա բրօմսլէրի սաթըլը։

Գազանաճագ նօմէրօլար 9 ատէտ օլուպ, էն պէօյիւք իքրամիյէ տէ 100000 ֆրանգ տրը, վէ գազանըլարգտա սահիպի իմզա թարաֆընտան թէէտիյէ օլունաճագ իսէ տէ, պիլէթ գըյմէթինին ըսգ օնթօսու իճրա իտիլէճէք տիր։

Թաշրատա պուլունուպ տարրօմէս ալմագ իսթէէէնլէր, ագչէսինի տէ մէքթուպլէրի իլէ պէրապէր կէօնտէրմէկի տիրլեր։

Գալաթատա Գօմիսիօն խանընտա Ն° 18

Ժ. Տ. ԾԱՆԷԹՕ
2—1

Պաղչէ գաբուսընտա Լօյտ ասճէնցիասը իթթիսալինտէ 8 Նուամէրօլու Համագգային Նամ էճզախանէտէ մէճճանէն խասթա պագըլը, սալը, բէնճէնպահ, ճումատա իրթէսի վէ բազար կիւնլէրի սաաթ 3տէն ալչամատագ։ 10—9

Թէբէռանէ Ադրէ Դէլէթ Բուլուճընտա կելէն էլան։

Թօբխանէի Ամիրէտ մէվճուտ թալմինէն օն պին օգգայա գատար նուհաս էքինթիսի ինտ էլ վէղն թէպէյիւն իտճէք մզգտարա կէօրէ, թէգարրուր իյլէյճէք ֆիյսիյլէ հիսապ իտիլէրէք, էամանը գաչ ղուրուշա պալիղ օլուր իսէ, եիւղ ղուրուշ հիսապը.լա Օսմանը ալթունը վէ եախսա օ Նիսպէթմէ մէսքիւքեաթը սարիէյի հավի թօբխանէ խազինէսինին ասհապը մաթլուպ եէտինտէ պուլունան սէրկի վէ սուրէթլէրինտէն մահսուպ օլունտուգտան սօնրա, գալարրըմասընա միապաչէրէթլէ, Նիհայէթ թարիխը գօնթրաթօտան օն պէշ կիւնէ գատար արգասը ալընմագ վէ տէվարիի սարէ սէրկի վէ սուրէթլէրի գապուլ օլունմագ վէ վերիլէճէք սէրկի վէ սուրէթլէր մէպլաղը պահաի մէզքիւրը թէավիյէսինէ վէֆա իթմէզ իսէ, իւսթ թարաֆը օլ վէճճէ գըլընմագ վէ բէյնինէն Ռէսվիյէ գրընմագ վէ բէամ կէօմրիկիյէ մէսաբիճը նագլիյէ վէ սարիէսի թալէպինէ ատտ օրմագ չարթը վէ չէրաիթը սարէ իլէ պէհէր գէյեէսի տէօրթ ղուրուչտա թարիպի իւղէրինտէ գալտրընընտան վէ 96 սէնէսի թշրինի սանիսինին օն եէտինճի բազար իրթէսի կիւնիւ պիլ միւղայտէ գարարը գաթիսի վերիլէճէկի կիպի, երլէսսը սալը կիւնիւ տախի եիւղտէ պէշ զամանը։

Գ. ապուլ օլունաճաղընտան, մարիւզ զիբր էքինթիյի տահա զիյատէ պահա իլէ իշթիրայա թարիպ օլանլարըն՝ նիմունէսինի կէօրիւպ չէրաիթի թաֆսիլաթընը անլամագ իւզրէ, զիբր օլունան կիւնլէրին սաաթ օնունա գատար թօբխանէի Ամիրէ մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

10 Թշրինի սանի 96.

2—2

ՏԻՐԻԾ ՄԱՔԻՆԱԼԱՐԸ ԻԶԻՆ

ԹԻՐԷ

Կլասկոտա ճօն Գըլարգը գումբանիասընրն էն ալէա վէ գավի մաքինա թիրէսի, պուրատա, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Սթամպուլ մաղազալարընը քեաֆֆէսինտէ պուլունուպ, թօբտան վէ բէրաքէնտէ սաթրն ալմագ իսթէյլինէրին, Գալաթատա վօյվոտա սօգաղընտա 13 Նիսէմբրօլու մաղազայա, վէ Սթամպուլտա, Հաճի քէօչէք ճամիսինտէ 64 Նիսէմբրօլու մաղազայա միւրաճաաթ իթմէլէրի։

Պէօյիւք աճէնթէ
ԷՄ. Թ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ

ՏԳԹՈՍՐ ՎԷՆՍԱՆ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Ախիրէն Էվրօբայա վուգու պուլան սէյահաթընտա ֆէնը թէպպէթէ միւէսսիսատէն իթթիսալ վէ թէրթիպ օլունան ուսուլ վէ թէասսիրի բէյ իլ այն միւշահատէ վէ հաթիա էնվաի մէյվէրէթը թրպպէրէտ հազրը պուլունարգա պիր թէճրիւպէի մախսուսէ քէսպ իթմիշ վէ պու քէրրէ Տէրսատէթէ ավտէթ իյլէմիշ ալուղընտան, թարիխը իրանան իթիպարէն ճումաա վէ բազար կիւնլէրինտէն մասատա, հէր կիւն ալաթուրգա սաաթ պէշտէն օնա գատար Սթամպօլատա նէկի ճամիտէ 27 Նուամէրօլու Մ. ֆագ Ալէքսանդր էֆէնտինէ թէշրիֆէթ բազպէթ պուլուրան գէվաթը թէտավի իտէճէյի միսլլու, ճումաա կիւնլէրի տախի սաաթ 7 տէն 10 գատար Պէյօղլունտա Ըթըր սօգաղընտա 1 Նուամէրօլու խանէսինտէ խասէթէն գապուլ իտէճէյի, վէ հէր կիւն պիլա ֆարգ սապահ ալաթուրգա սաաթ պէշէ գատար վէ ագշամիրը սաաթ օնտան սօնրա քէնտիսինի թալպ պույուրան միւթէրրիլէրին մէզքիւր 1 Նուամէրօլու խանէսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի իգթիֆա իթմիյի էիթար օլունուր։

ՕԳՈՒՑՈՒՆՈՒԶ

Մ. Վ. Ծաննինին 1867 սէնէսինտէ թէէսիս իյլէտիկի «Շէմս» նամ մէյշհուր էֆզասանէսի, պու սէնէ մայիս 3 տէ միւհիթերէք օլմուշ իսէ տէ, տահիպինին մէհարէթինէ լայըգ պիր թարզտա վէ տահա մունթամամ սուրէթտէ պու ալ ֆա եէնիտէն քիչատ օլունմուշ տրը։

Մուայլէհաթը թրպպէյէ, էտէվաթը ճէրրահիյէ, ըթըրիյաթ (բարֆիմըրի), վէ սահիր պիրմիմէ էճզա վէ էմթաա էվրօբատան եէնի կէֆթրտիմիշտիր։ Մէզքիւր էճզասանէտէ բէշէթալար սիւրաթլա իճրա օլունուր, վէ իլճէլար պէօյիւք տիգգաթլա եարբլըր։

Թրքատա միւպայէա իշիւն Մ. Վ. Ծաննինին Սթամպօլտա Պաղչէ գաբուսընտա ճէյլայ Պէյ խանընտագի մաղազատա պագը օլուպ, թաշրա իշիւն գօսիսիօնլար մէզքիւր մաղազատա գապուլ օլունուրլար։

Բուանուգտագի շիպսէկ բէք միւքեմմէլ սուրէթտէ տիր։

1852 սէնէսինտէ Պէյօղլունտա տօղրու եօլտա թէէսիս օլունմուշ օլան 77 Նօմէրօլը Ծաննի էճզասանէսի՝ տախի մուտարիէյէ Մ. Վ. Ծաննինին մախտումը տիբլօմալը Նիմիսթ Տօքթէօր Յ. Ծաննի թարաֆընտան իտարէ օլունմագտա տրը։

Մ. Ծաննինին էտիրնէյէ տէ էճզաճը տիւքքանը վէ Պէյօղլունտա քիմիսանէսի վարտը։ — Ֆիյաթլար բէք էհվէն։

ՏՕԳԹԷՕՐ ԿՈՄԻՏՈՒՄ ԷՖԷՆՏԻ ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Թապիպը մուսիյէյէ էվվէլքի կիպի, Մ. Ծաննինին Սթանպօլտաքի էֆզասանէսինտէ վազը օտամ մախսուսունտա տատթ 3 տէն 9 ա գատար պուլունուպ, խասթալարը գապուլ իտէճէք տիր։

COFFRES—FORTS

ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՍԱԼԱՐԸ

Մէզքիւր գացալար տիւնեանընն հէր թարաֆընտա քէտպի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ տայանըգլը տրրլար, վէ ամէնչտէ եանմազլար։

Թըրրազ վէ ամէնչէ գարշը թէէմին հիհէթիյլէ, նասրլ քի Սթամպօլատա, էօյլէ տէ հիչ պիր եէրտէ պու գացալարընը էմալի եօգ տրը։

ՈՒԹԷՆ,
ՍԻՏՆԷԾ ՆՕՎԻՑԼ

Զեյլ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիլ, գացա սաթընն ալմազտան էվվէլ մաղազալարընա կէլիպ գացասընը կէօզտէն կէչիրիպ, չէհատէթնամէսինի վէ էվրագը սայիրէյի օգուտմալարը իչիւն էհալիյէ ըէճա իտէր։

Գալաթատա Եիւքսէք Գալտրրըմտա Գէորգ պէյ խանը։

LA RÉUNION

ԼԱ ՐԷՒԻՆԻՕՆ

ՏԷՆԻՋ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ ԻԶԻՆ ԱՆՕՆԻՄ ԳՈՒՄԲԱՆԻԱ

Իսմէ մախսուս օլարագ ալթը միլիօն ֆրանգ սէրմայէ իլէ 1855 տէ Բարիզտէ թէէսիս օլունմուշ, վէ Բարիզին միւթէպէր պանքէր վէ թիւճճարանը հիսսէտար եազըմըշ տրը։

Պու գումբանիա ՎԱԲՕՐ Վէ ԵԼԻԲԷՆ ԿԷՄԻՍԻ Վէ ՍԷՖԱՆԻ ՍԱՒԻՐԷԼ եիւքլէնտիլէն մալլարը, վէ բօսթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունուպ, բօսթա վաբօրըլյա նագլ իտիլէն էվրագը նագտիյէյի միւթէտիլ ֆիյաթլարլա սիկուրթա իտէր։

Սթամպօլտա մէզքիւր գումբանիանըն աճէնթասը վէքիլի
Մ. Մ. Տ. ԼԸՊԼ Վէ ՄԱԽՏՈՒՄՈՒ Վ.ԻԳԹՕՐԱ

միւրաճաաթ օլունմալը տրը։

ԻԽԹԱՐ

ՀԱԼԻՍ ԳԱՑԸՇ ՏԱՂԸ ՍՈՒՑՈՒ

Իսթամպօլ վէ ճիվարլէրի էհալիյէ խբտամէթ իթմէք իւզրէ, պու տէֆա հալիս Գայրը Տաղը սուլրնըն ֆիրուխթրնա ռուխսաթըմզը օլուսուղունը իլանաթը մախսուսէլէրիմիզէ պիկտիրմիշիկ տիր։

Պու տէֆա պէյան իտէրիզ քի, շիրքէթիմիզին մահալը մէրքէզի, Ղալաթա, Ֆընտըգլըտա, Քէրէսթէճի սօգաղընընն սահիպինտէ տիր։

Միւթէպէր էհալիյէ գէլայլըգ օլմագ իչիւն աթիտէ պէյան օլունան մահալլէրտէ չիւպէլէրի վար տրը։

1. Եիւքսէք գալտրրըմտա, Թիւնլին իւսթ պաղընտա Ն. 501, Բասմահի Եղիա աղա Տիւրկէրեան.
2. Գալաթա սէրայը գարշըսընտա Ն. 260 Պետրոս աղա Տուաղ սաբաի.
3. Թարլա պաղը ճատտէսինտէ Ն. 40 Թիւթիւնճի տիւքքանընտա.
4. Բանկալթի ճատտէսինտէ Ն. 55 Թիւթիւնճի Միքայէլ աղա.
5. Ղալաթատա Մէհմէտ Ալի բաշա խանը գուրպինտէ Ն. 148, Սաաթճը Օգսէն աղա.
6. Պէշիքթաշ, Եէնի մահալլէտէ Ահմէտ Պէյին դաշինօսընտա.
7. Պէշիքթաշ իսկէլէսինտէ Բէյրուքէր Թագւոր աղա.
8. Օրթաքէօյտէ տօղրու եօլտա Թիւթիւնճիւ Պողոս աղա.
9. Գատրքէօյ Թաշ իսկէլէսի իթթիսալինտէ տէնիզ գէյըսընտաքի մաղազատա.
10. Սթամպօլ ճիհէթի իչիւն Սիրքէճի իսկէլէսինտէ Ն. 37 մաղազատա։

Գայրշ տաղը սուլրնըն իւզէրինէ մէտիկէյէր օգուտմագ պահա օլունընան, գուլլանանլար մուհասէհաթընը չարուգ կէօրիւրէր։

Արզուքէշ օլանլար պաղատէ պէյան օլունան մահալլէրին հէր հանկըրնա միւրաճաաթ իթթիքլէրինտէ, անիտէ սուլը ախգ իտէպիլիրլէր։ Նագլիյէ մէսարիֆի պիգիմ իւզէրիմիզէ օլարագ պէհէր պէօյիւք ֆիրը (50 գրամ սու ալը) պէշ դրուշ սիմ մէճիտիյէ տիր։ ապօնէ օլանա 10 % ապօնթօ օլուր։ ապօնէ իչիւն եիրմի պէշ պիլէթիկը ապօնման ատէֆթէրիմիզ վար։ պու պիլէթլէրուն հէր հանկը չիւպէյէ պերագրրար եա իրսալ օլունը իսէ, իսթէտիկի մահալտէ սուլունը ախգ իտէպիլիր։

ԿԱՐԱՊԵՏ Մ. ՆԻԶԱՄԵԱՆ Վէ ՇԻՐՔԷԹԻ

Ասիթանէ 26 Սեպտեմբեր 1880

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕԲԱ ՖՕՐՕՍԸ

Լօնտրա, 23 Նոյեմ.

Ինկիլ. էհանը Ինկ. Լիր.	100-½
Օսմ. էհանը աչրլը	10-½
» » գաբանը	10-½
Իսթիգրազ 65	11-½
» 69	11-
» 71	68-½
» 72	18-½
» 73	10-½
Օսմանը զանգաղը	11
Մըսըր տուլուն. մութա հրաչ	65-
» իմթիյազը	92-½
Բուսիա իսթիգրազը	90-½
Գամպիո Բարիզ 6 այ վաճէ	-

Փարիզ, 23 Նոյեմ.

Ֆրանս. էհ. 3 % Ֆր.	85-65
» » 5 գրօնտուզ	119-17½
Օսմ էհանը աչրլը	10-47½
» » գաբանը	10-52½
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	55-
» 69	54-
» 73	53-
Մըսըր ֆօնտ. մութա հրաչ	330-
Գրէսի Լիոնէ	963-75
Օսմանը պանգաղը	330-
Բուսիլի չըմենարֆէրի	31-75
Իթալիա էհանը	87-60
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վաճէ	25-30

Վիէննա, 23 Նոյեմ.

Աճիո ֆիորին	-
Բուսիլի չըմենարֆէրի	14-50

ՂԱԼԱԹԱ ՖՕՐՕՍԸ

Էֆ. սամ. տիւն ազ. գաբ.	11- 8
Գու շապահ աչրլը	11-14
Իսթիգ. 63 (Մութօն) 6 % Ֆ.	54-
» 65 » 6 % Ֆ.	54-50
» 69 (Բիլար) 6	52-75
» 72 (Գոնսիլ Թրէզօր)	18-37
» 73 6 % Ֆ.	51-
Բուսիլի չըմենարֆէր 3	30-
Ագէ ֆայիզի ½	9-
Բրբոր	Ղրշ 00-
Հավալէսիզ	» 20-

ԶԱՆԳԱ ԱԳՏԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէսի Ժէնէրալ	3- 8
Սամպոլ պանգաղը	8-
Օսթրէթ ժէնէրալ	4-10
Թրամվայ	3-92

ԱԳՋԷԼԵՐԻՆ ՖԻԾԱԹԸ

Օսմ. լիրաը 100 գրշան	Ղ. Փ
Գէյազ Մէհիսիյէ ֆարգը	107-12
Մէթալիք »	212-20
Գէնչիք »	212-
Ալթըրգ »	127-
Գազը »	525-
Գայմէ »	1195-
Ինկիլիզ լիրաը	109-38
Ֆրանսզ ալթունաա	87-30
Փոլ	89-36
Գրիմիզ ալթունաա	54-25
Գարզօն գայմէսի	9-06

Սահիպի իմթիյազ ԱՆՏՕՆ ՍԱԳԱԵԱՆ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ԿԱԶԷԹԱՍԸ ԻՏԱՐԷԹԱՆԷՍԻ

ՍԹԱՄՊՕԼ, ՊԱՂԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ ԷՍԿԻ ՊԱՂԸ ՁԱՊԹԻԵԼ ՍՕԳԱՂԸ ՔԷՕՇԵՍԻՆՏԷ Ն° 8

Կաղէթաի մէզքիւր իտարէխանէսինտէ ղայէթ ԹԷՄԻԶ վէ ԷՀՎԱՆ ՖԻԾԱԹԼԷ վէ Էրդէլ, Թէրսէ, Ֆրանսէ, Բուսիա, վէ Իտալիա լիսանլարլա աթիտէքի էվրագը միւթէլիֆէ թէրթիպ ու թապ օլունուր։ Բէօյրամ, Էլանտ, դէլէր, ֆինանս էլանը, բէուլ, Նէլսոնդ (կանոնագիր) վէ ղայրիհիմ։

Իէնոր. — Թաշրատան սրբարրէշ օլունան իշլէրին պէտէլի նըսֆէն բէշլին ալաղ օլունուր։

Իշպու իտարէխանէտէ բէք էհվէն ֆիյաթլէ թիւթիւն բաքէթլէրի վէ իլանաթը սարէ տախի թապ օլունուպ, էկէր պու կիպի բաքէթլէր իլէ սայիր իլանլար թապ իթթիրէնլէր, քէնտիլէրինէ մախսուս օլան իլանլարընը այրրճա կաղէթամըզա տախի տէրճ իթթիրմէք իսէ, իլանաթը սարէնին իւճրէթը մուգանէնէսինտէն բէք տուն վէ ուճուզ ֆիյաթա տէրճ օլունաճագ, վէ էյէր պասթըրտըգլարը բաքէթլէր եախսա իլանլար ֆէվգ էլ ատէ քիւլլիյէթ իւզրէ օլուր իսէ, պունլարընը իլանլարը կաղէթամըզա մէճճանէն տէ նէշր իտիլէճէք տիր։